Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

NĂM THỨ 31
Số 5998

Ngày thứ năm
3 Nov. 1938

Ngày 12
tháng chín (Đủ)
NĂM MẬU-DẦN

Lục tỉnh tân văn

COFAT

CHỦ-NHƠN: NGUYỄN-VĂN-CỦA

Mua báo xin trả tiền trước cho ông Nguyễn-văn-Của.
Gởi bài vở cho ông Lâm-văn-Ngọ.

XUẤT BẢN HẰNG NGÀY
BÁO-QUÁN: 57, Rue Lucien Mossard, 57 — SAIGON
Dây thép tắt: LUCTINH — Dây thép nói: 20.364

CHỦ-NHIỆM: LÂM-VĂN-NGỌ

Thay mặt cho tòa báo bên Pháp-Quốc
COMPTOIR INTERNATIONAL DE PUBLICITÉ
8, Rue Tronchet — PARIS (VIIIe)
NoA 12.508

GIÁ BÁO
Một năm.. 12$00
Sáu tháng. 6.50
Ba tháng.. 3.50
Mỗi số..... 0.04

MỘT BIỂU-TƯỢNG CỦA CHÁNH-SÁCH KHOAN HỒNG CỦA QUAN THỐNG-ĐỐC PAGÈS

Nhờ thế, Hương chức làng mới dễ thở !

NẾU người ta nói sự dùng đăng là lễ phép nhà vua, thì tôi có thể nói vị Thủ-Hiến nhận biết công ơn kẻ giúp việc cho mình nhiều hơn hết là quan Thống-Đốc Pagès.

Trong số báo hôm qua, nhân có tin ngài sắp về nghỉ, trên mấy cột báo nầy, tôi đã làm biên-bản sơ về những công-nghiệp của ngài đã làm cho dân-chúng Namkỳ. Hôm nay lại tiếp đăng bức thơ sau nầy của một nhóm Hương-chức làng ở Biênhoà gởi đến cậy chuyển đạt lời cảm ơn cùng ngài, tôi tưởng chừng như cái biên-bản tôi đã làm kia còn khuyết-điểm rất nhiều, nhứt là về vấn-đề Hương-chức làng nầy.

Đã nhiều lần trên mặt báo nầy tôi than phiền rằng: trong hết thảy các hạng người giúp việc cho chánh-phủ, cái hạng người đã hi-sanh nhiều hơn hết mà lại thiệt thòi hơn hết là hạng Hương-chức làng.

Cơm nhà áo vợ, làm mướn không công và lại chịu gây oán gây thù rất vô lý với bọn bất-lương, Hương-chức làng lớp phải lo giúp chánh-phủ trong sự thâu thuế-vụ, trong các ngân-sách, và lại còn phải lo tuần phòng giữ cuộc trị-an trong xứ.

Như tôi đã nhiều lần nói rằng: phần đông dân-chúng trong thôn-quê đều là hạng người dốt nát ít khi suy xa xét rộng, nên chi hễ mỗi khi có chuyện gì xảy đến cho họ hoặc thiếu thuế hoặc trốn lính hoặc can vào các vụ án v.v... nhà đương-cuộc ra lịnh bắt họ, Hương-chức làng chỉ là cái máy phải tuân theo lịnh ấy đến bắt, thì họ liền đâm ra oán thù giận ghét Hương-chức làng, chớ không khi nào họ biết cái nhân từ đâu lại có cái quả ấy mà thương hại giùm Hương-chức làng.

Thì đó, vụ con thầy Hương-chánh ở Phước-long-đông (Nhà-bè) bị chém lầm trong đêm tối vừa rồi chúng tôi đã nói đến, há không phải vì sự cừu oán như thế chớ là gì ?

Đó là một trong trăm ngàn vụ khác mà chúng ta chưa biết hoặc bọn dân-quê chưa có dịp may để báo-thù (?)

Phải đeo đẳng lấy những điều nguy hiểm ấy, Hương-chức làng lại không đặng hưởng một ân-huệ gì, và lắm lúc lại vì thế mà phải làm đề-tài cho các cuộc công-kích của dư-luận nữa mà không một ai binh-vực cho.

Thế nên đứng trước tình-cảnh buồn tanh lạnh ngắt của thế-đạo nhân-tình và của chánh-phủ, chức-vụ làm làng không còn ai ham muốn nữa, mà cái ngạch ấy mỗi ngày càng suy vi lụng bại. Với một vị Thủ-Hiến thấy xa biết rộng và am hiểu tình thế trong xứ như quan Thống-Đốc Pagès, thì không lý gì ngài lại bỏ qua. Hồi năm rồi muốn đền bù và cứu-vản tình hình ấy, ngài có ban một lượng khoan-hồng là cho Hương-chức hưởng một món huê-hồng trong các số thuế thâu đặng.

Tuy nhiên thế, với một sự ban thưởng ấy không đủ thiếu gì như lời ông nghị Lê-quang-Liêm dit Bảy đã nói giữa Hội-đồng quản-hạt kỳ rồi, và lại cũng không tăng gia địa-vị cho Hương-chức làng chút nào.

Trước cái cảnh-tri tẻ lạnh như thế, chức-vụ làm làng càng không đặng ai ham muốn. Giàu lòng lo nghĩ đến trật-tự xã-hội và cũng là người hay nhận định rõ ràng công ơn mỗi người, tại kỳ nhóm của Hội-đồng quản-hạt vừa rồi, ông nghị Trần-văn-Khá đem hết ân-tình khó nhọc của Hương-chức làng mà bày tỏ cùng Chánh-phủ. Lần thứ nhứt một ông nghị đã ra giữa nghị-viện binh-vực Hương-chức làng !

Ông đã đem nhiều chứng cớ đã làm cho Hương-chức làng thối chí như một vị Hương-quản đã bị đánh và lại còn bị toà kết án chỉ vì một tội là làm phận-sự, và một vị chánh-lục-bộ bị ném ống nhổ cùng mình cũng chỉ vì một tội là làm phận-sự biểu dân làng phải khai tử cho con đã chết. Ông nghị Khá đã làm cảm-động được lòng quan Thống-đốc Pagès, nên ngài trả lời bằng một cách áo não rằng: Bổn-chức không hề quên ơn Hương-chức làng đâu...

Phải, ngài không hề quên, ngài đã biết kia nữa.

Nên chi về vụ án-mạng đã xảy ra ở Thủ đức một tên anh-chị thiệt mạng, trên báo nầy chúng tôi đã có nói, và cắt nghĩa rõ vụ án-mạng ấy chỉ thuộc về trường-hợp bất đắc dĩ và cũng là sự tự-vệ chánh-đáng của Hương-chức và dân làng. Nhờ sự can-thiệp ấy của chúng tôi và của ông nghị Trần-văn-Khá nhà đương-cuộc — nhứt là quan Thống-đốc Pagès — thấy rõ những ân tình ấy, nên không truy tố một ai cả.

Hôm nay, chúng tôi có tiếp đặng bức thơ sau nầy của Hương-chức làng ở Biênhoa tỏ lòng cám ơn quan Thống-đốc Pagès về cái lượng rộng rãi ấy, chúng tôi tưởng nên đăng tải ra cho hết thảy Hương-chức làng biết và cũng nên nói đó là một công-nghiệp rất to lớn của ông nghị Trần-văn-Khá:

A.

Bienhoa, 27 Octobre 1938

Kính ông Chủ-nhiệm,

Trong số báo ra ngày 20 Octobre 1938 của quí báo «Lục-Tỉnh Tân-Văn» dưới tựa bài xã-thuyết «Bổn-chức không quên hương-chức làng», nhân vụ án-mạng vô cớ xảy ra ở làng Trường-thọ (Thủ-đức) ông có thuật lại trường hợp của người Cai-thôn trong làng bị một tên

(Coi tiếp trương sáu)

PHIÊN NHÓM CÔNG KHAI THỨ NHỨT CỦA ĐẠI HỘI-ĐỒNG CHIỀU HÔM QUA

Quyền-hành Đại-Hội-đồng sẽ nới rộng như thế nào ?

Dân Nam-kỳ không được xài huê lợi của Nam kỳ — Vấn đề sửa đổi chế độ quan thuế bổn xứ — Lập cơ quan thực dân và săn sóc tư sản của nông-gia

Kỳ nầy Đại-hội-đồng sửa đổi phương-pháp làm việc. Mỗi vấn đề đem ra cho các Uỷ-ban xem xét sơ qua mà thôi, chờ có phiên nhóm toàn-thể hội-đồng sẽ bàn cải một cách kỹ càng, tường tận. Có sự thay đổi ấy là vì người ta thấy thường khi, giữa Đại-hội-đồng, hễ mỗi vấn đề, những lý lẽ đã bày tỏ, những sự lo ngại hoặc trông mong đã phát biểu trong các phiên nhóm của Uỷ ban. Như vậy cuộc tranh biện không rõ ràng, sáng suốt thêm chút nào. Trái lại chỉ mất ngày giờ.

Vì vậy, nên trong kỳ nhóm nầy đây, hội-đồng quyết định làm cho sự nhóm họp của các Uỷ-ban rất vắn, đặng cho có rộng ngày giờ, bàn cải trong các phiên nhóm đại hội-đồng.

Nơ ở đó mà khác với mấy năm trên 3 giờ chiều bữa qua đây sau phiên nhóm khai mạc. Đại-hội-đồng đã nhóm phiên làm việc thứ nhứt.

Quí ông đại-biểu đủ mặt.

Ông Perroud chủ tọa. Trên ghế đại-biểu chánh-phủ có mặt quí ông phó Toàn-quyền Nouailhetas, Giám đốc Tài-chánh Cousin, Giám đốc Thương-chánh Gineston, Đổng lý văn-phòng Rickenbach, Giám-đốc Bưu-chánh Duteil, Giám-đốc các cơ quan kinh-tế Marty và Tổng-thanh-tra Nông-dân Réteau.

Vấn chuyện nới rộng quyền-hành cho Đại-hội-đồng

Ông chủ-tịch tuyên-bố khai-mạc phiên nhóm rồi cho hay rằng: Báo-cáo về phiên nhóm khai-mạc đã làm rồi, để trên bàn ông và quí ông hội-đồng có thể lấy coi.

Ông Baffeleuf: Tôi xin sửa một chữ trong khoản nhắc sự can thiệp của tôi sửa chửa bản thỉnh cầu ra chữ bản quyết-nghị. Tôi xin sửa đổi như vậy đặng rành những câu trả lời ăn trét đặng tránh cho mấy bản thỉnh cầu phát biểu trước đây cho nhà chuyên trách khỏi hiểu lầm và có khi trả lời ra ngoài vấn-đề.

Tôi xin rằng từ rày sấp sau, trong khi bàn cải về một vụ nào, Hội-đồng có quyền phát-biểu và chuẩn-y những bản quyết-nghị giữa phiên-nhóm. Là vậy Hội-đồng sẽ có thể lưu-ý coi đề-nghị ấy có kết-quả gì chăng ? Có thể can-thiệp với nhà chuyên-trách bổn xứ hoặc với các đại-biểu bổn-xứ ở hạ Nghị-viện, cho nó có kết-quả chăng.

Ông Giáo: Trong bài diễn-văn khai mạc, quan Toàn-quyền có tuyên bố rằng Chánh-phủ sửa soạn thiệt hành sự cải cách Đại-hội-đồng và đã được bộ Thuộc-địa tán-đồng chuẩn-nhận. Tuy vậy, coi kỹ lại bài diễn-văn, tôi lo ngại hơn là vui mừng. Vì sao ?

«Trước hết, tôi nhận ra rằng sửa soạn thi-hành một sự cải cách lớn lao như vậy mà chánh-phủ quên phứt không hỏi ý-kiến những người liên quan đặc-biệt trong vụ nầy: tôi muốn nói các đại-biểu có chưn trong đại hội-đồng.

Theo tôi nghe được thì hình như sự cải cách trù-hoạch chỉ làm cho Đại-hội-đồng một chút xíu thôi. Đó chỉ là một sự cải-cách bề ngoài, cải-cách cho có chừng không thiệt hiện hoàn toàn sự trông mong của hội-đồng.

«Năm rồi, ông Baffeleuf có phản-đối về sự phát giấy tờ, phúc bẩm cho các đại-biểu chậm trễ quá, có 8 bữa trước kỳ nhóm thì không có đủ ngày giờ xem xét tường-tận thâu-thập tài liệu cần-thiết đặng bàn-cải một cách đúng đắn, có ích.

Nhơn đó chúng tôi có yêu-cầu lập ra một cơ quan tàng-trữ giấy tờ, sổ sách của Đại-hội-đồng, đặng các đại-biểu có nơi tới kiếm tài-liệu cần dùng. Chánh-phủ trả lời theo thường lệ: Công-quĩ trống lổng; không có tiền. Chánh-phủ thêm rằng các phiên nhóm của hội-đồng không công khai nên cũng không phải có cơ-quan tàng-trữ giấy tờ làm chi.

«Tôi xin các ngài nhớ rằng mỗi vị đại hội-đồng tại-chức có một năm. Nếu không có cơ-quan nói trên đây thì làm sao những đại-biểu sau nầy biết được rằng năm trước hội-đồng đã bàn cãi, hy-vọng hoặc phản đối những gì ?

Ông Viện trưởng Perrond: Vấn-đề ông nêu ra không ghi trong chương trình nghị-sự. Tôi tưởng ông nên để dành tới chừng nào bàn-cải tới khoản chi phí về đại-hội-đồng sẽ đề-cập tới.

Ông Giáo. — Vấn-đề nầy các ngài đủ rõ là đặc biệt quan hệ. Chúng ta phải rõ là chúng ta làm việc trên những nền tảng nào, bằng không thì không có kết quả gì ráo. Tôi xin ông chủ-tịch vui lòng để cho tôi nói chút đã.

Như tôi đã nói hồi nãy: Hội-đồng có thể không chuẩn-nhận ngân-sách, có thể phản-đối các dự-án của Chánh-phủ, có thể nhiệt-liệt hoan-nghinh, binh vực một bản quyết-nghị, một bản thỉnh-cầu; qua năm sau không còn dấu vết gì hết. Những lời nói, những cử-chỉ của Hội-đồng đều theo thời-gian, theo mây bay, gió cuốn mà tiêu tan hết.

«Vì vậy nên đã có đề nghị phát biểu xin tăng gia thời hạn tại chức của hội-đồng. Chánh-phủ nói làm vậy là nghịch với nguyên tắc chánh thể cộng-hòa. Thời hạn tại chức của các dân biểu vẫn chừng tốt hơn chừng đó. Nói vậy thì làm sao ở bên Pháp, nước dân chủ số 1, các ông Hạ-nghị-viên lại xin tăng gia thời hạn tại chức của các ông từ 4 lên 6 năm ?

«Tôi yêu-cầu hội-đồng đừng phản đối bằng lời nói, phản-đối suông nữa! Chúng ta phải từ lời nói tiến tới hành động. Tôi xin các ngài đừng vội lo: tôi không yêu cầu đại hội-đồng ngưng nhóm liền ngay buổi chiều nầy. Song tôi xin rằng, sớm mơi mai, hội-đồng hãy nhóm một phiên đặc biệt, đặng thảo-luận, trao đổi ý-kiến về vấn-đề sửa đổi đại hội-đồng, kế đó đại-hội-đồng sẽ chuyển-đạt nguyện-vọng của mình lên Chánh-phủ. Nếu Chánh-phủ từ chối nữa, không chịu thiệt-hiện nguyện vọng ấy thì Đại-hội-đồng sẽ kiếm cách đối-phó.

Ông Phan Thanh: Vấn đề thuốc cũng chưa giải quyết, tôi xin ghi thêm nó trong chương trình nghị sự.

Ông Baffeleuf: Đề nghị của ông Giáo không có trong-trình nghị-sự nên tôi xin hãy gác lại, rồi mai sáng hội-đồng nhóm một phiên đặt-biệt xem xét.

Ông Thuận: Tôi xin quan phó Toàn-quyền cho biết rõ ràng chánh phủ tính sửa đổi đại hội-đồng ra sao ? Biết rồi điều đó thì chúng ta mới nhứt định thái-độ được.

Quan phó Toàn-quyền: Năm ngoái khi kỳ nhóm đại-hội-đồng bế-mạc, tôi để lời cám ơn hội-đồng đã thành thật hiệp tác với chánh-phủ và đã biết giữ cho cuộc tranh-biện có trật-tự. Năm nay, tôi thấy mới bắt đầu làm việc, đã có sự rối-rắm thiếu trật-tự. Tôi sợ làm việc cách đó sẽ khó mà có kết-quả mỹ-mãn.

Về vụ sửa đổi đại-hội-đồng, tôi chỉ có thể nói rằng nguyên-tắc đã được tán-đồng chớ không thể cho các ngài hay biết các chi-tiết được. Tôi phải chờ cho hết thảy dự án được bộ Thuộc-địa chuẩn nhận rồi mới công bố được. Phiên nhóm các ngài trù-định, tôi không thấy cái gì là bất tiện song cũng không có gì là lợi. Các ngài có thể bàn cải rồi gởi phúc-bẩm cho Chánh-phủ. Nhờ đó, quan Tổng-trưởng thuộc-địa sẽ biết rõ sự mong muốn của các ngài. Các ngài có thể nhóm riêng một phiên, vào mai sáng.

Ông Baffeleuf. — Hội-đồng không có phép nhóm một phiên đặc biệt, nếu vi lịnh sẽ bị trừng phạt gắt gao.

Quan phó Toàn-quyền. — Tôi xin hứa với ông rằng không có phạt dạ chi hết.

Đề nghị của ông Giáo đặng hội-đồng hoan-nghinh chuẩn nhận.

Hai ông Pan Yung và Phan-Thanh trở lại yêu-cầu lập ủy-ban thuốc lá song quan phó Toàn-quyền nói để cho quan giám đốc Thương-chánh bày tỏ về kết quả khả quan của chế độ hiện hành rồi sau hội-đồng sẽ quyết định.

Sửa-đổi chế-độ quan-thuế bổn-xứ chăng ?

Sau lớp giáo-đầu nói trên rồi hội-đồng mới bắt qua bàn cải về chương trình nghị sự.

Dự án tăng thuế thương-khẩu Hải-phòng, đặng lấy tiền bù-đắp vào sự tăng lương cho nhơn công và sự vật liệu tăng giá được chuẩn-y không bàn cải.

Dự-án sửa đổi thuế công-cộng thi hành trong nước, vì tài-liệu cần thiết không gởi đủ cho hội-đồng có thể xem xét tường tận nên Uỷ-ban yêu-cầu dời qua một kỳ nhóm khác và có nói rõ trong phúc-bẩm rằng: Các Uỷ-ban thường-trực không có quyền bàn-cải về quyết định về vụ đó.

Quan phó Toàn quyền — Tôi tưởng phải thêm rằng: sửa đổi thuế công-cộng không có mục-đích tăng-gia số thâu-nhập của công-quỹ. Chánh-phủ trù-hoạch sự sửa đổi ấy chỉ vì tình-hình nội-chánh và tài-chánh xây-trở nó bắt buộc. Sự tấn-bộ trong xứ nó khiến phải cải-cách chế-độ quan-thuế hiện hành. Trong dịp quan trọng nầy, Chánh-phủ muốn mỗi người nhận lãnh trách-nhậm, bày tỏ của mình nên mới đem dự-án cho hội-đồng xem xét và nămtới sẽ đệ-trình 1 thảo-án phù hạp với sự mong mỏi của mọi người.

Ông Baffeleuf: Nhơn dịp may mắn nầy tôi xin Hội đồng hãy phát-biểu ý kiến xây dựng nền tảng đặng sửa đổi chế-độ quan thuế.

Ông Chiêu: Nếu vậy thì tôi xin cho đại biểu của thương-gia bổn xứ có thể phát-biểu ý kiến.

Ông Bền: Và đại-biểu những người tiêu thụ nữa. Món thuế gì rốt cuộc cũng do người tiêu thụ phải chịu, vậy thì theo lẽ công bình phải cho đại-biểu của họ phát biểu nguyện vọng chớ!

Phúc-bẩm của hội-nghị về vụ nầy được toàn-thể hội-đồng chuẩn y. Phúc bẩm về vụ tăng thuế những tấm bảng quảng-cáo cũng vậy. Chánh-phủ muốn tăng thuế đó từ 2$50 một thước vuông lên 10$ viện lẽ rằng làm vậy đặng cho đừng có nhiều bản quảng-cáo

Coi tiếp theo trương sáu

Một Tin Mừng

Bổn báo tiếp được tin mừng ông Docteur Phạm-văn-Quới, Ancien Chef de Clinique à l'Ecole Supérieure Dentaire de Perfectionnement de Paris mới về sẽ lập phòng khám bịnh tại Saigon nên bổn báo xin giới-thiệu cùng đồng-bào.

CÂU CHUYỆN THỨ NĂM

Giáo-dục bình-dân

của HỒ-VĂN-SỸ

Lúc nầy có làm tờ báo ở đây để cập đến vấn-đề giáo-dục. Chúng tôi đang muốn bàn góp vào, thì hôm trước nhận được lá thơ không niêm dưới đây. Vì ông A... chuyên về xã-thuyết của chúng tôi nhứt định không chịu cho đăng nó vào mục của ông, cũng như anh Nam-phương-Sóc chê nó là đồ đáng bỏ giỏ rác, nên hôm nay tôi phải cho nó vào «câu chuyện thứ năm» tuy nó không phải là một câu chuyện mà là một bài luận thuyết, lời-lẽ xác đáng, lý luận hẳn hoi.

HỒ-VĂN-SỸ

∴

Thơ không niêm gởi cho quan Tổng-trưởng bộ Giáo-dục Pha-Lang-Sa quốc

Cher quan Tổng-trưởng,

Lần nầy tôi gởi cho ngài thơ không niêm, vì tôi nghĩ rằng chỉ làm cách đó mới tới tay ngài. Chớ ba mươi sáu lần trước tôi gởi cho ngài ba mươi sáu bức thơ, chính tay tôi đem lên nhà dây thép còm-măng-đê có lù-xuy đàng hoàng, mà không được ngài hồi âm, thì tôi cho là đã thất lạc phang nào rồi, chớ không được ngài khai khẩn. Hoặc giả ngài không hiểu tiếng mẹ đẻ của tôi, thì xin đừng ngại, cứ gởi thơ cho tôi biết, lần sau tôi mượn thầy giáo Hai dịch ra tiếng Pháp cho ngài.

Thưa Ngài:

Vấn-đề tôi muốn bàn cùng Ngài từ mấy năm nay, là Vấn-đề giáo-dục bình-dân ở chốn hương thôn.

Ở trên Saigon thì sao tôi không biết — mà có lẽ ngài cũng không biết — chớ còn ở trong rẫy bái thì tôi coi bộ giáo-dục bình-dân là một điều cần thiết. Vì tôi thấy trong làng tôi dân dốt nhiều quá, mà những kẻ thượng-lưu trí-thức như tôi thì rất hiếm hoi.

Tử viết: «Nhơn bất học bất tri lý». Vì họ dốt nên họ làm nhiều chuyện rất là vô-lý, tức cười, tôi xin kể cho ngài vài tỷ-dụ.

Hương-nhạc Ang, trong làng tôi từ hồi nó bày đặt coi nhựt-trình tới bây giờ, hình như nó mất trí khôn lần lần. Chớ ngài coi dưới đời, ông bà cha mẹ mình, mình mới thờ phượng, đồ quảy, cái nầy nó thờ cả hình những người nó cắt trong nhựt-trình. Tôi thấy có ông Phan-châu-Trinh, ông Phan-bội-Châu, Bạch-sùng-Hi, Trương-học-Lương, Trotsky, Lenine, Maurice Chevalier và Eddie Cantor ở bàn thờ giữa. Còn ở hai bàn thờ hai bên thì có đủ mặt mấy ông hội-đồng quản-hạt, địa hạt. Tôi không hiểu nó làm sao biết được ngày sanh của mấy ông ấy mà nó làm lễ sanh nhựt. Vì mỗi ông sanh một ngày khác nhau, nên Nhạc Ang nó ăn lễ sanh-nhựt lu bù gần cả năm, mỗi ngày là nó bắt trộm một con mèo, hay một con chó lối xóm, đem về mần thịt, ăn uống rượu lậu, rồi xách đờn cò ò-e om sòm.

Lại còn có thằng Chước, con ông Cả trong làng tôi, đi Saigon học thói gì không hiểu, mà từ hồi nó về tới bây giờ, đi đám đi tiệc, nó đem theo một lần mười mấy cái khăn bu-soa, lâu lâu nó khạc nhổ ở trong một cái, rồi gói ghém lại bỏ túi. Bên nước Lang-sa ngài có ai làm như vậy không ?

Ấy là tôi chưa kể những bọn dốt khác, đông tràn đồng trán đìa, làm nhiều chuyện rất lố lăng.

Tôi muốn bàn với ngài tổ-chức sự giáo-dục bình-dân ở chốn thôn-quê. Không những lo về trí-dục, và mọi thứ khác. Riêng về làng tôi, thì tôi xin làm như sau nầy:

Về trí dục, mỗi năm dạy dân dốt ba tháng. Trong lúc bãi trường hai thầy giáo trong làng ở không đánh tứ-sắc tối ngày không làm gì ích lợi cả. Bắt thầy giáo nhứt dạy lớp nhì, mở thêm lớp ba cho thầy giáo nhì dạy, còn tôi thì sẽ không nệ công tôi dạy lớp nhứt.

Về thể-dục, tôi đi Bạc-liêu một lần, thấy học trò tập mà bắt tức cười. Tôi có bắt chước làm như vậy cả giờ đồng hồ, mà không đổ chút mồ hôi nào cả. Tôi có thằng em chú bác có học võ Annam, hứa chịu, nếu tôi tổ chức thể-dục trong làng nó sẽ lãnh dạy côn quyền. Không cần gì phải có cái sân rộng để đứng sắp lớp uốn éo ọt ơ om sòm, chỉ một khoảnh đất nhỏ là đủ. Học trò mới nhập môn mỗi ngày đi một đường quyền đủ thảo mồ hôi hột. Người nào mỗi buổi sáng theo phương pháp thể-dục mới nầy đi đủ ba đường quyền, thì lực nâng cử đảnh, và ăn cơm rất ngon, rất tiêu, không uất-bón.

Tôi còn có nhiều người anh em bà con chịu miệng giúp tôi trong việc giáo dục bình-dân. Dượng-tư tôi vốn người Nghệ An, là một vị thâm-nho, hiện đang làm thầy thuốc Bắc trong làng, sẽ lãnh dạy chữ nho và luân-lý. Bác Tám tôi làm hương nhạc gần 20 năm, thiện-nghệ về cây đờn sến và đờn gáo, sẽ chủ-trương lớp âm-nhạc.

Tôi sẽ mở luôn một lớp vệ-sanh và y-học thường-thức để cho vợ tôi trông nom. Vợ tôi làm ôn-bà gần hai chục năm nay, tuy không có bằng cấp nhưng rất giỏi (nó mượn tôi xin ngài nói với quan Tổng-Trưởng Bộ vệ-sanh bắt các cô mụ, khi cắt nhau rún cho con nít, phải dùng miểng sành, vì dùng kéo, có hơi kim rất hại cho sức khỏe của đứa sơ sanh.)

Thưa Ngài.

Chương-trình giáo dục bình-dân của tôi tóm-tắt lược thảo có ra bấy nhiêu đó mà thôi. Tôi rất mong nó một ngày kia được thật-hành ở Nam-kỳ, để chống lại với nạn dốt.

Tôi chỉ còn đợi thơ Ngài trả lời một chữ là tôi thiệt-hành chương-trình ấy ở làng tôi ngay lập tức. Tôi xin ngài đừng để chậm trễ, vì lần nầy nữa là 37 lần tôi viết cho ngài. Chúc ngài vàbửu quyền vạn-sự bình an.

Le Hương Tuần en retraite
LÝ-VĂN-LUẬN

Village Đông phong (Bạc-liêu)

Tái bút: Ngài hồi-âm nhớ gởi theo địa chỉ đó thì trúng.

Tôi có đưa chương-trình giáo-dục bình-dân nầy cho nhiều người tai mắt trong làng coi, ai nấy đều khen là đúng đắn và biểu tôi gởi một bổn cho quan thầy thuốc xếp nhà thương điên Biên-Hoà.

Thì ra họ cũng dốt cả, chớ ngài nghĩ quan thầy thuốc thì có ăn thua gì đến việc giáo-dục mà hỏng bàn bạc với ông.

NAY THƠ

TRƯỚC TÒA CÔNG LÝ BACLIÊU

Những kẻ cướp lúa bị phạt tù

Phiên nhóm xử hôm ngày 4 Octobre 1938, Tòa án Bạc-liêu có phạt tù những tên dân cướp lúa sau nầy:

Một tên bị kêu án 6 tháng tù ở và 7 tên bị kêu án 3 tháng tù ở:

Còn phiên nhóm xử hôm ngày 18 Octobre 1938:

Một tên bị 5 năm tù, 500 quan tiền vạ và 10 năm biệt xứ.

Một tên bị 5 năm tù và 5 năm biệt xứ, và 4 tên bị 4 năm tù.

Vì bài vở nhiều
Nét Mực thừa
gác lại một số

LƯU TINH TÂN VĂN

NHÀ IN NGUYỄN-VĂN-CỦA

57, Rue Lucien Mossard
Saigon

Có bán dây băng (écharpe) cho các quan, — cai và phó tổng, Hội-đồng và Xã-trưởng

Hàng tốt, — Giá rẻ.

irritent
dessèchent
contaminent
vos yeux

Tout au long de l'année vous aurez à lutter contre: CONJONCTIVITES, BLÉPHARITES et AFFECTIONS OCULAIRES PLUS GRAVES

Prenez préventivement et régulièrement des bains journaliers avec l'OPTRAEX.

Si vos yeux sont déjà fatigués, irrités ou atteints de conjonctivite, arrêtez l'irritation avec l'OPTRAEX.

le bain oculaire OPTRAEX

à base d'extraits végétaux, ne contient aucun toxique et peut être utilisé pour les enfants.

— En vente dans toutes les Pharmacies —
Lab. P. FAMEL, 16-22, Rue des Orteaux, PARIS

Dầu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG là một thứ dầu bá chứng, trị bịnh như thần; nhứt là bịnh cảm mạo tứ thời; hoặc là nhức đầu đau bụng hoặc xây xẩm mặt mày; hoặc tức rang nơi ngực, trong uống ngoài thoa, hết trong chớp mắt.

Muốn bán

Một sở đất 19 mẫu có dư tọa lạc tại làng Phước-Hải (Baria) dựa theo bãi biển, đường Baria đi qua Nước-Ngọt.

Một sở đất tại Chợlớn đường de Marins, đo được 2.567 thước vuông 50

Một sở đất tại Saigon đường Mayer đo được 3.781 thước vuông.

Một sở đất tại Saigon đường Mayer số 45, đo được 7695 thước vuông trên đó có một dãy nhà ngói bảy căn

Một sở đất tại Giađịnh (Cầukiệu) đường Paul-Blanchy prolongée, đo được 2335 thước vuông trên đó có một cái nhà ngói và vài cái nhà nhỏ.

Một sở đất tại Tâyninh làng Ninh Thanh trên đó có một cái phố ngói.

Hai miếng đất tại Tâyninh, làng Cẩm-giang.

Một sở đất tại Saigon, đường Mayer đo được 1.013 thước vuông trên đó có 10 căn phố ngói Nos 15 à 32.

Ai muốn mua xin mời tới bổn-báo hỏi-nhơn mà thương nghị rue Lucien Mossard, 57 Saigon.

TIN TRONG CHỐN HƯƠNG THÔN

Hương-cả Tạ-vinh-Mỹ, sẽ quyền tạm chức Cai-tổng

Từ ngày Thầy ban-biện N. Quyền Cai-tổng Thạnh-hòa đã thất lộc, gần năm trọn, mà nhà nước không chọn người ra thay thế. Nay có lịnh quan Chánh-chủ-tỉnh truyền ra cho 5 làng: 1· Vĩnh-lợi, 2· Hưng-hội, 3· Long-thạnh, 4· Hòa-bình, 5· An-trạch, hãy đặng công cử một vị nhơn-tài ra ngồi ghế Cai-tổng, đã bỏ trống, tự lâu nay.

Trước hết nghe nói M. Đặng huyện-hàm, ra tranh với M. Hương-cả Mỹ làng Hòa-bình, việc ấy còn sôi nổi, vì M. huyện đang nghèo, không có điền đất, và nhà cửa cũng không ngơ. Còn M. Tạ-vinh-Mỹ là con của một nhà đại điền chủ. Cựu hộ-đồng địa-hạt, và em ruột của 2 vị tân cựu hội-đồng địa-hạt và đại điền-chủ vùng Hòa-bình, là Tạ-vinh-Kỳ và Tạ-đăng-Khoa mà ai nấy đã thường nghe đến cái đại danh, của kiến họ Tạ.

Nếu chúng tôi nghe không lầm thì M. Cả Mỹ sắp ra ngồi ghế cai tổng Thạnh-hòa, tạm thời. Nếu quả như vậy thì nhơn dân trong 5 làng lấy làm hữu hạnh. Vì M. Tạ-vinh-Mỹ một nhà danh-giá lại có dạ nhiệt thành, cứ theo dư-luận thì ông là một nghĩa-hiệp thương tán trợ kẻ vô-cô thế yếu vậy thì cũng đáng khen đáng kính đó. Song chưa biết ông sắp bước lên cai-tổng, rồi đây ông có thay đổi không thì chưa chắc. Vậy nhơn-dân trong phần tổng Thạnh-hòa hết sức vui mừng ông Tạ-vinh-Mỹ đặng lãnh phẩm Cai-tổng một cách vẻ vang vậy.

T T

Tin chánh-phủ

Quan lại thuyên chuyển

Theo nghị-định của quan Thống-đốc Namkỳ để ngày 24 Oct. 1938.

— M. Nguyễn-văn-Thiệt, thơ ký chánh ngạch hạng ba ở Thượng-thơ (phòng nhì) thi đậu chức Thơ toán được bổ làm Thơ-toán hạng tư ngạch soái phủ Namkỳ.

— M. Lý-thị-Nghĩa, đậu hôm kỳ thi 22 Juin 1937, được bổ làm thơ ký tập sự soái phủ Namkỳ và các tỉnh ở Namkỳ.

— Những vị thơ ký có tên sau đây được bổ làm thơ toán hạng 3, ngạch soái phủ Namkỳ.

MM.: Nguyễn-xuân-Quang, Phan-văn-Toản, Hồ-lộc-Sinh, Lý-vinh-Khuôn, Nguyễn-văn-Qui, Ngô-như-Đạt, Trần-văn-Thời, và Nguyễn-công-Thành.

CHÂUĐỐC

Vì chén cơm mà đứa trẻ 4 tuổi chết đuối

Ở tại làng Vĩnh-nguơn ấp Vĩnh-an, hai vợ chồng anh tuần Vọng có hai đứa con, vì nhà nghèo nên chồng đi giăng câu, trời vừa sáng chồng đem cá về cho vợ đi bán thì hai trẻ còn ngon giấc: khi anh tuần Vọng về tới nhà nói vợ đi chợ bán đặng đổi gạo mà nuôi sống, không dè vừa bước lên sàng, thì sàng sập xuống nào mùng chiếu gối, nào là con, quơ cái lọ vớt cái kia luội đuội một hồi mà với được có một đứa con còn một đứa đi theo giọt nước cuốn, chừng ấy anh la lên cả ấp dân tình lội xuống rất đông. Kẻ lặn người mò lúc đó có anh Hương-kiểm Đỏ cũng vì phận sự mà quên trong mình có cá bóp đựng giấy thuế thân và nhiều giấy tờ khác ở trong túi áo, cũng nhảy càng lo mò lo lặn tầm kiếm gần 2 giờ đồng bồ nước thấm lạnh mới chịu bỏ lên xuống, chừng ấy mới hay bà thủy ẩm cái bóp, và đứa bé cũng đâu mất. Cái cảnh nước lên ở hạt Châuđốc nầy, nhà cột tre ở theo đồng bãi tụi nhiều nếu bị một 2 về trấp hay ra gió lớn dông to thì nguy cho kẻ nghèo ở theo đồng bãi biết là bao nhiêu!

Tám-Qui

TIN Ở LONGXUYÊN

Một bà điền-chủ bị tá-điền đâm

Chúng tôi vừa tiếp được tin bằng điện thoại của một đọc-giả ở Longxuyên cho hay rằng, có bà điền-chủ ở làng Long-kiến, hạt Longxuyên, quận Chợ-mới bị một tên tá-điền đâm lòi ruột. Nguyên-nhơn vì sao chưa rõ chắc được.

Hiện giờ bịnh tình bà nầy rất trầm trọng.

Vậy để sau khi điều-tra rõ rồi chúng tôi sẽ cho bạn đọc hay tiếp.

Mà thật vậy, lóng nầy mùa nước nổi lên hều, nên trong chòm thôn-quê thường xảy ra vụ trộm cắp và đâm chém lắm.

Như cách đây có vài hôm nhơn trận nghỉ lễ, tôi có về quê thăm xứ sở được mục-kích một vụ trộm rất đáng buồn cười là nhà tôi bị trộm hết gạo, mỡ, nước mắm, chén và cả mâm thau, chớ quần áo chúng chẳng hề đụng tới.

Thế có phải vì đói-khác mà ra chăng, hay vì hương chức làng không sốt-sắng với phận sự?

Vậy để trong một số báo khác chúng tôi sẽ trở lại vấn-đề nầy, nếu sự tình ấy vẫn còn.

CHÂU - THÀNH SAIGON

11 NOVEMBRE; Ngày lễ thắng trận

CHƯƠNG-TRÌNH

Thứ năm 10 Novembre

20 — Rước cờ đèn.

Đường đi: Boulevard Norodom (arrêt devant l'Hôtel de la Brigade, puis devant le Cercle Militaire), rue Mac Mahon (arrêt devant le Palais du Gouverneur Général), rue Lagrandière (arrêt devant le Palais du Gouverneur de la Cochinchine), rue Pellerin, rue d'Espagne rue Vienot, Bd. Bonard, Bd. Charner (arrêt devant l'Hôtel de Ville) rue d'Espagne, rue Catinat, Place Rigault de Genouilly, quai Le Myre de Vilers (arrêt devant l'Hôtel du Commandant de la Marine, quai de l'Argonne, Boulevard Luro.

Thứ sáu 11 Novembre

6 giờ — Bắn súng.

7 giờ 30 — Diễn binh tại đại lộ Norodom, làm lễ trước Đài chiến sĩ tử trận Đài kỷ niệm Annam, và làm lễ đèn.

13 giờ 30 — Mùa đua ngựa chánh thức khai mạc, tại Phú-thọ.

16 giờ — Đấu cầu do F. C. F. A. tổ chức tại sân «Saigon Sport»

16 giờ — Lội đua.

21 giờ — Đốt pháo màu, tại vườn Cuniac.

Thứ bảy 12 Novembre

8 giờ. — Cuộc chơi binh-đao, trước phòng thương mãi Saigon (nhảy bao, đập trách v.v.

8 giờ — Đua xe đạp, tại vườn Maurice Long.

15 giờ. — Cuộc thi Điền kinh tại sân Saigon Sport.

18 giờ. — Đờn tại nhà tròn ở đại lộ Charner.

20 giờ 30. — Chớp bóng thi tại chợ Bến-thành.

22 giờ. — Dạ yến tại dinh Đốc-lý

Chúa nhựt 13 Novembre

8 giờ. — Đua xe đạp, tại vườn Maurice Long.

16 giờ. — Đấu cầu tại sân «Saigon Sport»

16 giờ. — Lội đua.

20 giờ 30. — Chớp bóng thi, trước chợ Bến thành.

20 giờ 30. Đờn tại nhà tròn đại lộ Charner.

Trường Chấn thanh 54—72, Rue Marchaise Saigon, có lớp năm tư nhựt riêng cho học sinh thi sơ học rớt và lớp dạy học sinh thi Diplôme E. P. S. và Brevet Elémentaire kỳ nhì 2è Session).

Ngoài lớp 4è année cho học sinh lớp 3è année mới lên, lại có mở thêm một lớp riêng cho những người đã có học năm thứ tư rồi (Redoublants). Muốn học viết thơ cho biết đặng tiện bề sắp đặt. Ngày tựu trường: 1e Août 1938.

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

KỲ THỨ BA 1938

800.000 đồng chia làm 4 sê-ri 200.000 vé

mỗi vé một đồng

SÊ-RI THỨ NHỨT	SÊ-RI THỨ NHÌ
Từ số 000.000 đến 199.999	Từ số 200.000 đến 399.999
4.705 vé	4.705 vé
Xổ tại Hanôi	Xổ tại Hanôi
ngày 12 Octobre 1938	ngày 9 Novembre 1938
1 vé trúng 4.000$	1 vé trúng 4.000$
8 — — 1.000	8 — — 1.000
16 — — 500	16 — — 500
80 — — 100	80 — — 100
200 — — 50	200 — — 50
400 — — 25	400 — — 25
4.000 — — 10	4.000 — — 10

SÊ-RI THỨ BA	SÊ-RI THỨ TƯ
Từ số 400.000 đến 599.999	Từ số 600.000 đến 799.999
4.705 vé	4.705 vé
Xổ tại Hanôi	Xổ tại Hanôi
ngày 7 Décembre 1938	ngày 4 Janvier 1939
1 vé trúng 4.000$	1 vé trúng 4.000$
8 — — 1.000	8 — — 1.000
16 — — 500	16 — — 500
80 — — 100	80 — — 100
200 — — 50	200 — — 50
400 — — 25	400 — — 25
4.000 — — 10	4.000 — — 10

BỐN SỐ LỚN	
chung cho bốn sê-ri	1 vé trúng 60.000$
Xổ tại HANÔI	1 — — 20.000
Ngày 4 Janvier 1939	2 — — 6.000

Có 80 lô an ủi 500$ để cho những vé chỉ sai về trúng lô độc đắc một số, còn các con số khác đều phải y nguyên và đúng thứ tự. [illegible]

Những vé hoặc trúng hay không trúng về bốn kỳ xổ của bốn bận đều được dự vào cuộc xổ chung lấy 4 lô lớn và lô an ủi.

SÁCH CẦN ÍCH

Ấy là bộ «DÂN LUẬT NAM-KỲ» cần kíp cho mỗi gia-đình ở Nam-kỳ, Hanoi, Hải-phòng và Tourane, có lời tựa khen tặng của [illegible] Thầy, được lời khen ngợi chuyên khích của quan Thống đốc, [illegible] Quản-hạt, Nghị viện, quan Đốc lý Saigon [illegible] ... việc đi xa, chỗ ở, việc vợ chồng [illegible], việc ly hôn, v.v. và tài sản, quyền sở hữu chủ và các quyền khác, việc di sản, việc chúc thơ, việc khế ước và nghĩa vụ v.v. rất đúng với Pháp luật và án lệ đương hành. In kỹ giấy tốt nhà in Testelin rất khéo [illegible]. Mặc dầu giá [illegible], bộ sách DÂN LUẬT NAM-KỲ trên 300 trang mà chỉ bán 1p.20, cước 0p.10. Xin chư tôn hãy gởi thơ và mandat [illegible], nơi tác giả kèm [illegible] không có sách, mất một cái [illegible] quí vô giá của gia đình. Mau gởi mua nơi tác giả: ông PHAN-VĂN-THIẾT, Cử Nhơn Luật, Pháp Luật Cố vấn, N° 43 Rue Aviateur Garros — Saigon.

Mỗi lần hỏi một việc tại Phòng-vấn [illegible] Phan-văn-Thiết tốn 5 đồng, ngoài ra có [illegible] làm đơn, trạng, [illegible] v.v... thì tốn thêm từ 10 cho tới [illegible] khó dễ.

LẬN TÂM VÀ KÍN NHIỆM

Pulmocid là thứ thuốc trị ho lao rất công hiệu
PULMOCID A 1$50
PULMOCID B 2 00
Có bán tại các nhà thuốc Tây
Hỏi tại Grande Pharmacie de France, Rue Catinat, [illegible] một tấm chương trình Pulmocid có nói chứng bịnh ho.

Nam-Kỳ Nử-Công

Muốn sau nầy được hưởng hạnh phúc gia-đình nên đến trường **NỬ-CÔNG NAM-KỲ** *tập rèn thêm công-nghệ, để giúp ích cho gia-đình, làm rỡ ràng chung cho Phụ-nữ.*

NAM-KỲ NỬ-CÔNG *chuyên dạy đủ khoa thêu theo kiểu hiện thời, may đồ dài nhiều* **Modes** *mới và cũ. Bánh mứt, nấu ăn Tây-Tàu và Nam.*

Quí bà, quí cô ít thì giờ không thể học lâu mà muốn biết đủ các khoa thì trường sẽ lãnh dạy gồm 3 tháng biết hết... tiền học tính giá thật nhẹ, rẻ và tiện xin mời đến bổn trường thương lượng.

Thơ từ đều chỉ xin gởi ngay đến:

Chủ-nhơn: Mlle Nguyễn-minh-Nguyệt, *Quản-lý* Mlle Thoại-Điền

NAM-KỲ NỬ-CÔNG: *N° 112, rue Frère Louis — Saigon*

Jeudi 3-11-38 TIỂU-THUYẾT số 915

江湖劍俠

Giang hồ kiếm hiệp

火燒紅蓮寺

Hoả-thiêu Hồng-liên-tự

Nguyễn-chánh-Sắt dịch thuật

HỒI THỨ TÁM MƯƠI BA

Cứu đệ tử Vệ-cầu-tàng cậy bạn
Gặp tướng dữ Tôn-lại-tử xuống thuyền

Tôn-lại-Tử nghe nó nói mấy lời xóe ốe rất khắc bạc như vậy thì lại càng giận lắm, vừa muốn mắng nó cho đã nư giận của mình. Bổng thấy người khách ở trong thuyền chạy ra hỏi Tôn-lại-Tử rằng: «Anh muốn đáp thuyền mà đi đâu, và không có đủ tiền hay sao?»

Tôn-lại-Tử chưa kịp trả lời, người chủ thuyền vàng rồi lớn lên rằng: «Khách quan chớ có gánh vác việc người làm gì, lời xưa có nói «Các nhơn tự tảo môn tiền tuyết, bất quản tha nhơn ốc thượng sương» Ai lo quyét tuyết trước cửa nấy, đừng có kè những sương ở trên nhà người khác làm gì! Ai lo cho nấy) ấy là cái bí-quyết của những người đi đường đó, anh không hiểu hay sao? Hãy vô trong khoang mà ngồi đi, tôi sẽ lấy neo mà lui ghe bây giờ.»

Người khách nghe chủ thuyền nói vậy thì lật đật chun vào trong khoan. Còn người chủ thuyền thì đi thẳng ra phía sau; trong đây phút có 4 tên thủy-thủ chạy ra, lớp kéo neo, lớp mở đồi, lăng xăng một hồi thì thuyền đã lìa khỏi bến.

Tôn-lại-Tử đứng ở trên bờ ngó theo bơ bơ, rồi nói thầm rằng: «Không xong rồi, người khách đó đã lầm nhằm ghe ăn cướp rồi, vì ghe thì lớp như vậy, mà không có chở hàng hóa chi hết, sao lại dùng thủy thủ đông lắm vậy. Và lại mấy chiếc thuyền đi trước, chiếc nào chở hành khách cũng đông. Chỉ có một chiếc nầy, đã không thấy chở hàng hóa chi, còn hành khách thì trọi trọi chỉ có một người. Nếu những người thường hay đi đường, hễ thấy vậy à sanh nghi rồi. Còn người khách nầy chắc là thuở nay ít hay đi đâu nên không biết mà tự đâu vào lưới rập của chúng rồi đây.

Nay ta đã thấy tận con mắt rồi, thì có lý nào ta đành để vậy mà không cứu người khách ấy hay sao?»

Bèn cau đôi mày lại mà suy nghĩ một hồi, rồi gặc đầu lia lịa mà nói một mình rằng: «Được, được, có rồi, có rồi» Dòm theo chiếc thuyền ấy thì nó đi chưa đầy nửa dặm. Liền đi riết theo gần kịp, vừa đi vừa kêu mà nói rằng: «Rõ ràng dưới thuyền của anh chỉ chở có một người khách, không chật chội gì, sao anh không cho tôi đi? Phải ghé lại cho tôi xuống với, bằng không thì chớ có tránh tôi phá hư cái cuộc sanh ý của anh, nói cho anh biết»

Mặc dầu Tôn-lại-Tử có kêu cho lạt giọng, cho rách cuống họng đi nửa. Tụi ở dưới thuyền cũng không thèm ngó ngàng gì tới.

Tôn-lại-Tử thấy bọn ở dưới thuyền không thèm trả lời với mình, thì lại chạy theo mà kêu và hét lớn lên rằng: «Bọn ngươi làm câm giả điếc như vậy được sao? Có sanh-ý không chịu cho ai chung với, muốn nuốt trọn một mình hay sao?

Tên chủ thuyền với bọn thủy thủ nghe Tôn-lại-Tử kêu nói như vậy thì tức giận vô cùng, ý muốn bắt mà bằm nát cái thây ra mới đã nư giận. Chúng nó tính thì chung gì cũng trối kệ, không thèm nói tới. Nhưng lại sợ e Tôn-lại-Tử lại kêu mà nói bậy bạ ra nữa nếu rủi mà nó làm cho một miếng mồi béo ở trong thuyền biết rõ được cơ quan, thì ắt phải hư việc cả.

Chúng nó bèn bàn tính với nhau, chỉ bằng ghé lại mà rước nó đi với mình, giá gì một thằng khốn kiếp ốm hơn con quỉ đói, thì trừ nó có khó gì.

Còn nữa

Tiểu sử cụ Ng.-công-Trứ

(một vị Văn-thần có công-nghiệp ở nước ta)

Ông ở huyện Nghi-xuân, tỉnh Hà tĩnh, lúc nhỏ, người rất thích-thãng, có chí khí, năm Gia-long thứ 2, ngài ngự Bắc-tuần, ông dương lúc hàn vi, đến Hành-dinh dâng kế, năm thứ 18, ông thi đỗ Thủ-khoa, đầu triều Minh-mạng, ông sung chức Biên-tu Quốc-tử-giám, năm Minh-mạng thứ 4, ông làm Huyện-doãn ở huyện Mỹ-hào, lần thăng lên chức Tham-hiệp tỉnh Thanh-hóa, rồi gặp tang Phụ-thân, ông xin về, Đức vua xét ông nhà nghèo, sai sứ đem cho một trăm lượng bạc, sau ông làm Bắc-thành Tham-tán quân-vụ, thăng Binh-bộ Thị lang, quyền tả Bắc-thành Hình-tào; năm thứ 8, truyền chiếu sai ông cùng Tiền-quân Thống-quản Phạm-văn-Lý, hộ binh đi đánh giặc thổ ở Nam-định là Phan-bá-vành. (tức Ba-vành) nguyên trước những bọn giặc-trộm cứ ẩn núp chốn Hải-tần mà tụ đãng, ông bày phương kế, đánh thường được giặc, đức vua ban chỉ-dụ rằng: « công-trứ gặp việc nhận-chơn mà làm, không phụ lòng ta ủy dụng »

Sau khi Phan-Bá-vành bị bắt, vua ban chiếu-chỉ khen ngợi, thưởng một cái Bạch ngọc chạm hình núi, một cái Mã-não chạm hình con ngựa, và một cái kim-khánh và đòi ông vào triều;

Trong triều Minh-mạng, ông làm Hình-bộ-Tả-thị-lang, lãnh Nam-Định Dinh-điền-sứ; nguyên trước ông dâng sớ tâu 3 việc; 1· nghiêm phép cấm, đề trừ tuyệt đãng giặc 2· minh thưởng-phạt, đề khuyên Lại-trị; 3· mở ruộng hoang đề giúp dân nghèo; vua giao xuống Đình-nghị mà thi-hành, rồi sai ông sung Dinh-điền-sứ, lúc Bệ từ, Vua dụ rằng: « các hạt Bắc-thành đã hơi yên, nên cho dân lính về làm ruộng, phàm những việc đối với dân mà hưng lợi trừ hại, cho phép được tiện-nghi mà làm » ông bèn xin cử trong số mộ-khẩn, chia ra lập làm ấp, xóm, trại và giáp.

Ông đã đến nơi, liền khai khẩn một dãi Tiền-châu tại phủ kiến-xương, tỉnh Nam định, do đất hoang phân cho dân cùng; lập được 14 làng, 27 ấp, 2o trại, 1o Giáp, số dinh được 235o người số điền được 18 97o mẫu, ông xin lập làm một huyện, gọi là huyện ninh-cương; tại hai xả ninh-cương và xã cát-hải, tại khẩn được 4 làng, 4 ấp 1 trại, lập làm một Tổng; thuộc về huyện nam-trực: tại tổng Hoành-nha thì khẩn được 5 ấp, 2 trại, 3 giáp, cũng lập làm một tổng, thuộc về huyện Giao-thủy; còn nhà cửa và ngưu-canh điền-khí, thì lượng chi tiền nhà nước cấp cho; ông lại xin khẩn đất Duyên hải ngoài núi Hồng linh về phủ An-khánh, tỉnh ninh-bình, do đất chia ra, lập được 3 làng, 22 ấp, 24 trại, 4 giáp, số dinh được 126o người, số điền được 146o mẫu, lập làm một huyện, gọi là huyện kiêm-sơn, cách thức cũng như lệ đã thi hành ở huyện Tiền-hải, nếu đã thành ruộng thì năm nay phải nạp thuế, còn bao nhiêu sẽ đợi 3 năm rồi đăng vào tịch; vua đều y theo lời tâu.

Ông lại tâu rằng; « hai huyện mới lập đó, những các làng ấp đều nhóm-họp dân phiêu-lưu, chưa có lên thuộc với nhau, nay xin định qui-ước: « 1· đặt Học-điền, 2· đặt xã-thương, 3· chăm sự giáo-hóa, 4· cẩn việc phòng-thủ 5· nghiêm việc khuyến-trừng » lời tâu ấy giao cho Đình-nghị, Đình thần bàn rằng: chưa nên làm gấp rồi việc ấy bỏ đi; năm thứ 1o tháng 4, ông về kinh phục mạng, năm thứ 11, thự Công-Bộ hữu-tham-tri, quyền chưởng Hình-bộ ấn triện, rồi giáng xuống Hữu thị-Lang, sung tả nội-các sự vụ: lại bị tội giáng làm kinh huyện, rồi thăng nội vụ phủ Lang-trung: năm thứ 13, thự Hải-dương Bố-chánh-sứ, vua ban cho 2oo lượng bạc, để tỏ ý khuyên người liêm khiết; lần thăng Tuần-vũ, lãnh Hải-an Tổng-đốc, ở thuộc hạt có đãng phản nghịch, ông lập tức đem binh bắt được, trong địa hạt được yên.

Song-bình, sao-lục

còn nửa

Một ngàn bịnh lạ

Bộ sách ngoại khoa bí-yếu *Nhứt hiên thần phương*, trước kia định nửa tháng cho ra một cuốn. Nay vì thấy công chúng hoan nghinh gởi thơ hỏi mua vô số, nên nhứt định 5 Décembre 1938 tới đây thì xuất bản trọn bộ 21 cuốn đóng chung, bìa đẹp, trót 350 trương giấy lớn, mà chỉ bán có 2$.00, phụ tiền gởi 0$.20. hay theo cách lãnh hóa giao ngân cũng được. Viết thơ dặn trước kẻo hết. Do nơi soạn giả:

M. NGUYỄN-VĂN-XỨNG
ở GiaiXuân (Cantho).

HỒN THƠ

Gương đáng nêu

Tài với đức bao giờ cũng cân đi đôi. Hửu tài kém đức có lắm sự càng dở, hửu đức kém tài khó nổi nên trò. Vì như ông quan..... nói ngay như một ông hương-chức trong làng cũng cần phải có đức giáo dân, có tài trị chúng, ai thì không hiếm, song hửu tài mà kém đức, thì chẳng hối-lộ cũng vị thân vị kỷ, cho nên ta có thể nói Tài với Đức như bóng với hình mới được.

Nhưng ôi! Một ông quan có biệt tài là lẻ cố-nhiên, song hửu tài lẫn đức thật rất ít.

Phải, rất ít, cho nên ta được biết một ông quan Tài Đức kiêm toàn, không sao khỏi sanh lòng cảm mến.

Từ ngày đắc cử Cai tổng (Định-mỹ) Sốctrang ông Vương-hữu-Râm dit Gấm, hằng lấy đức trí cảm hóa dân; lấy lòng nhân mà trị chúng, ông lại giàu lòng bác-ái, hay giúp đỡ kẻ khốn cùng. Còn tài thì quan trên yêu vì, dưới thì gian-phi khiếp sợ. Nhứt là không vì một lẻ gì mà chênh lệch đòn cân pháp-luật, lại mỗi khi ông đến viếng làng, quyết nhường mấy vị Hương-chức tuổi tác ăn trên ngồi trước.

Khiêm nhường thay! Ông quan phần tổng thanh liêm cẩn-thận như thế, ta há dể cho thời gian bôi xóa ru!!! Nên tôi xin thay mặt dân 5 làng (Tổng Đ.M.) có đôi vần, biểu dương lên quí báo để kính tặng ông, gọi là nêu gương cửa hoạn vậy.

Một người dân tổng Định-mỹ S.T.
HOÀN-KIM

Tặng Vương đại-nhân

Vương *hầu công bá chi lề dần.*
Hửu *tri tài thêm đức mới cần.*
Gấm *vóc thêu rồng tăng vẻ đẹp,*
Kim *ngân khảm ngọc rạng muôn phần.*
Chánh *tà thiện-ác ngài phân biệt*
Tổng *lý qui điều lão luyện cần.*
Vạn *nhứt không quên câu bác ái.*
Phúc *nầy biết mấy chúng ta mừng*

∴

Tự thán

Chiếc bóng vào ra dạ ngậm ngùi,
Kinh niên khó dứt thuở nào nguôi
Tang bồng hồ hải chơn chồn bước;
Sự nghiệp công danh chỉ đặt lui.
Chồng vợ thâm tình, tình bảng lảng:
Bạn bè thân mật, mật phai mùi.
Chung quanh ngẫm lại hình và bóng.
Chiếc bóng vào ra dạ ngậm ngùi!!

∴

Ngậm ngùi vợ yếu lại con thơ
Cách mấy ngàn tâu luống hửng hờ
Kià nghĩa phu thê đành khỏa lấp
Nợ tình phụ tử, phải làm ngơ
Muốn toan hủy bỏ đời đi hại
Song hởi còn mang chút trẻ khờ
Ôi! Bịnh ngẫm ngậm: «ghe «chở khẳm
Linh đinh mặt bể, biết đâu bờ.

H. K.
Đỗ-hữu-Nghĩa

∴

Thu dạ du sơn

Đêm thu lần bước chốn non xanh
Xào xạt bên tai lá chạm cành
Mờ tỏ lại qua, mây án nguyệt
Cắt tung trống mõ điểm bên thành
Nhặt khoan nhạc dế reo hòa gió
Dẻo bắc đờn ve trổi suốt canh
Chợt tỉnh dn sơn say quá bước
Quay mình trông lại nẻo eo quanh.

∴

Cảnh hoàng-hôn

Họa-vận bài của cô Thanh-Tâm, đăng ở trương V.C. báo L.T.T.V. ngày 1er Septembre 1938

Ráng vàng mờ phũ dạng hằng-tinh (1)
Ngắm cảnh hoàng hôn tớ chạnh tình
Ngúc tỏa «tang thương» non điểm lợt
Sóng dờn «kim-cổ» bể phô xinh
Thông reo cợt khách trường mơ mộng
Gió thét gào dân bước chống kinh
Kìa!... hởi Hóa-công sao nỡ để
Ráng vàng mờ phũ dạng hằng-tinh.

Thoại-Vân

(1) Một danh từ các nhà thiên-văn-học dùng để chỉ mặt Nhựt.

Đề tặng « con cóc »

ở bài «Thu-thiên ám-nguyệt» của ông Bà-Thủy trương V.C. báo «L.T.T.V» ngày 1er 9-1938

Con cóc nhà ai quí tuyệt vời
Nhìn hoa đêm tối tỏ như chơi
Vừa nhìn vừa nghiến ăm trời đất
Để khách làng thơ phải bật cười

Mlle Hồng-Tâm
Lý-thị-Lan

∴

Tặng ông Hà Thủy

Là người rất thích cái thú chơi thuyền ở giữa những đêm thu tối trời và mưa gió. (cũng ở bài T.T.A.N. đã nói ở trên).

Canh khuya, đêm tối dạo thuyền chơi
Bác khéo làm chi chuyện tức cười
Trời thấy bác gàn nên tưới nước
Cho hồn thơ bác được thêm tươi

∴

Thêm tươi hồn xác của thi nhân
Nghĩ bác đà nên có phước phần
Trời cũng chiều nhà thi-sĩ đấy
Bác nên vui nhận cái Thiên ân

∴

Thiên-ân nhuần gội bác mừng chăng
Nầy nhé!... chúng em dặn bác rằng
«Tự đấy, bác đừng gàn thế nữa
Thì là bác khỏi lạnh nhăn răng!»

Mlles Thanh-Lan, Lệ-Thu
Kompong-Hao. Cambodge

∴

TẶNG BẠN CỐ-GIAO
PHAN-BÌNH-TÁNH
Chủ Đại Việt khách lâu Saigon

Hèn lâu để bước đến Sài-thành
Gặp bạn cố-giao rất hậu-tình
Cám chi anh-hùng không đôi bạn
Phục lòng Quân-Tữ chẳng cầu danh
Trời không phụ bạc người tâm-hão
Đất cũng sẵng dành chỗ địa-linh
Còn sống, còn nhiều ngày gặp gỡ
năm vần chúc bạn được khương-ninh

Tệ-hữu Ng-quang-Trứ
Tự Minh-Chương
(Culaomay)

ĐOÀN THIÊN VĂN VĂN

Tình qua!

Lúng túng

1· Thoạt tiên mới biết đến tình yêu,
Tôi gặp người yêu lúng túng nhiều.
Sắc đẹp của nàng đầy mãnh lực,
Làm tôi ấp úng nói không đều.

∴

Chuyện buồn cười

2· Đêm nằm tôi mãng thức rồi thao,
Sắp đặt lời tình gặp gở trao
Dịp đến kia nàng dương tiếng tới,
Tôi chào nàng đáp. thế rồi sao?...

∴

3· Ra dấu van nàng đứng lại đường,
Ngại ngùng vẻ ngọc nết yêu thương.
Chuyện tình vừa mở tôi vùng chỉ.
« Ai đến? Cô mau bước bá bương.

∴

Bưng khuâng

4· Lắm lúc bưng khuâng ngó đọt cây.
Dạng nàng thấp thoán ở chòm mây.
Khi cười, khi múa, khi trêu cợt
Khiến nỗi lòng ni tựa tình say.

∴

Mơ mộng

5· Có lúc nằm mơ thấy rõ ràng.
Hai ta tình tự rất yêu đang.

DUY CÒN CÓ MỘT THỨ SỐ LÀ SỐ CỦA HỘI

Quan-lại hồi hưu

Sẽ xổ chắc chắn bữa
29 Novembre 1938

1	Số độc-đắc...		4.000 $
1	—		1.000
2	—	500 $	1.000
10	—	100.	1.000
20	—	50.	1.000
50	—	20.	1.000
100	—	10.	1.000
184 số trúng			10.000 $

Giá mỗi số..... 0$20

Nhờ có nhiều số trúng và số độc-đắc 4.000p. nên giấy số nầy bán chạy lắm.
Mua mau kẻo hết.

Mua nơi:
M. TRẦN-THÁI-NGUYÊN
« Lục-Tỉnh-Tân-Văn »
-:- Saigon -:-

(Nhắn bạn đọc tiểu thuyết « Tỉnh mộng »

Đường ngay nẻo chánh đã quang minh
Cảnh tỉnh người trong giấc mộng tình
Gái giữ tam tùng tròn chánh tiết
trai gìn bá hạnh rạng môn đình
Gương trong chẳng hổ thân bồ-liễu
Tiết trắng khôn buồn dựa bố-kinh
Bốn đức hiền xưa lua nắm giữ
Khuyên đừng đề thẹn kiếp phù-sinh

.Thoại-vân

Chuyện đâu phát giác hoa lơi tả,
Kén rủ tình ra luống ngỡ ngàng.

∴

Nụ cười duyên

6· Sơ khởi gặp đây đó lại cười.
Cái cười ăn đứt đóa hoa tươi.
Cho nàng dây muốn nom xem mãi·
Xem mãi đến khi phải ngẩn ngươi...

∴

Giao tình

7· Thế rồi ngày nọ anh cùng em.
Hiệp mặt giao tình thức trót đêm.
« Đất có hoa thơm trời có nguyệt »
« Xuân tiêu nhứt khắc tỷ thiên kim »

∴

Nụ cười tình

8. Sau đó, thấy anh em cũng cười,
Cái cười kín đáo dạ thương tôi
Bàng quan ai kẻ nào trông rõ.
Chỉ có hai ta thấu tỏ mười

∴

Em lấy chồng

9 Tình cảnh đôi ta thật khắc khe!
Trống chuông ăn nhịp bỗng so le,
Lấy chồng em quyết đến bên hiếu.
Em đề bên tình phải nhẹ re!

∴

Trách ai?

10 Trách ai làm gió xa mây
Cho qua xa bậu chẳng khuây tất lòng.
Trăng gia nghĩ chẳng thẹn thông.
Còn dương chấp mối tơ hồng xe ai??

∴

Chốn hẹn hò xưa

11· Ngày nay quá chốn hẹn cùng hò,
Cảm xúc lòng anh xiết đắn đo.
Gió thoảng chòm nga hơi may động,
Thì thầm như bảo có em chờ!

∴

Nhớ chăng

12· Nhớ chăng? Em hỡi! buổi hôm xưa?
Em nói rằng em chỉ thích ưa...
Răng rịt bên anh ngày lẫn tháng,
Em vui chỉ nệ gió cùng mưa.

∴

13· Khe khẽ bảo anh tiếng nhỏ to.
Nhớ chăng? Em hỡi! buổi sao thưa
Nay sao con đó trơ trơ mặt.
Mà tiếng hương nguyền tựa gió đưa!!!

Giaout Tânchâu

Cô SIMONE khiêu-vũ...

Vẫn sáng, hơi nóng nực, mệt mỏi, biết bao nhiêu là điều không hay có thể làm cho mặt cô phải lán! Nhưng mà, không có sự gì lo sợ làm mất sự vui của nàng, bởi vì cô tự tin suốt đêm có thể giữ sắc mặt mịn màng tốt đẹp mãi, dầu những da mặt có mỏi nhiều đi nữa, là nhờ

CREME SIMON M.A.T.

(la thứ kem để chưng diện)

nói đến khi về, muốn lau trên mặt cho hết khí sắc mệt nhọc, thì cô lại thoa lên thứ kem vệ-sanh này:

CRÈME SIMON

(thứ kem để săn sóc da mặt)

Thi sơ-học Pháp-Việt

(Certificat d'Etudes Primaires F. I.)

Trường Chấn-Thanh tại Saigon có **54** trò thi đậu chắc chắn

Coi tên họ dưới quán đăng trong Lục-Tỉnh ra ngày thứ ba 21 Juin 1938 trương 2

Trường Chấn-Thanh dạy đủ tất cả các lớp từ Cours Enfantin cho đến Quatrième année. Trường Chấn-Thanh có lớp dạy cho học sinh thi Brevet Elémentaire và Diplôme E.P.S. kỳ nhì (26 session)

Ngày tựu trường: *1er Août 1938*

Muốn rõ điều lệ xin do nơi:

M. PHAN-BÁ-LÂN
Directeur de l'Institution CHẤN-THANH
1-15 entrée 54 Marchaise
51-72 rue Marchaise
Saigon

HÃNG BẢO-KÊ

HIỆU

La Providence et L'Industrielle du Nord

ÔNG BOY-LANDRY

Làm Đại-lý 17, Place du Théâtre, 17 -:- SAIGON

Hãng Bảo-kê nầy chuyên lo bảo-kê cho những xe-hơi, nhà cửa, phố và hàng-hóa cho anh em. Những người ở Saigon, Cholon hoặc ở trong Lục-tỉnh mà chịu bảo-kê với hãng nầy, nếu gặp lúc rủi ro hư hại việc gì, thì hãng sẽ bồi thường một cách rất mau lẹ vô cùng. Xin anh em lưu-ý . . . . . .

ĐAU ĐỚN LÀM CHI!

nếu không sợ nguy hiểm gì mà tránh khỏi sự đau đớn.

ASPIRINE
USINES DU RHONE

chống những cơn bệnh
NHỨC ĐẦU
ĐAU ÓC
ĐAU RĂNG
ĐAU BỤNG DỤC

hại còn làm cho thân thể khỏe mạnh ra

Đôi thuốc

ASPIRINE
USINES DU RHONE

thì mới có được thuốc trong sạch, không hại bụng dạ, da gầy và trái tim

CÓ BÁN TẠI NHÀ IN NGUYỄN-VĂN-CỦA

Manuel de l'infirmier

CỦA ÔNG

NGUYỄN-VĂN-KHẢI

Giá mỗi quốn 2$50

CLINIQUE MÉDICALE

Góc đường Hooper và Albert 1er, tại DAKAO (Saigon)
Téléphone: n° 288

DOCTEUR **PHAN-TẤN-THIỆT**

Ex assistant en dermato-syphiligraphie à l'hôpital St-Louis Paris
Ancien externe in stische suz spitäler de Darsouvalisation créée par le Ministère de l'hygiène pour la lutte antivénérienne

Có phòng xuất bịnh giá rẻ và phòng thương hạng mát mẻ êm tịnh. Có đủ đồ thử máu, đờm, nước tiểu, sét vi-trùng bằng đèn hiển vi. — Có chỗ riêng để rọi điện (radio diagnostic) và chữa bịnh bằng quang tuyến (darsonvalisation, ondes courtes).

Trị các chứng bịnh và chuyên trị các chứng bịnh đờn bà bịnh đau gần đến xương, bịnh huyết liệu kinh niên

PHARMACIE PRINCIPALE

LOUIS ROUX

M. HEUMANN
SUCCESSEUR
SAIGON

TỰ-NAM
1865
BA ĐỜI
ĐỀU DÙNG
THỨ THUỐC
HIỆU NÀY

«Đọc báo mà không đọc tờ Nông-Công-Thương, là người chưa từng đọc báo»

Chừng nào đứa trẻ đã lớn lên
Mà sữa không đủ cho nó dùng
Thì phải cho nó ăn bột sữa

NESTLÉ

HIỆU

CON CHIM

là một thứ vật thực lành, bổ và dễ tiêu hóa

Hãng NESTLÉ số 35 đường Mac-Mahon có sách dạy nuôi dưỡng con nít chữ quốc ngữ của bác-sĩ Vidal, qui Bà qui Cô muốn dùng xin hỏi tại hãng sẽ gởi tặng

Sách rất hữu ích

Ông Nguyễn-văn-Hoành, giúp việc lâu năm nơi quan Chưởng-khế Saigon, đang là tại Imprimerie ông Nguyễn-văn-Của, 57 Rue Lucien Mossard Saigon một quyển sách rất có giá-trị và rất hữu-ích cho các nhà nghiệp-chủ trong khi hữu-sự cần dùng đến, và cho hương-chức đương-niên nhơn-chánh trong sự nhơn thị các tờ khế.

Ông Nguyễn-văn-Hoành chẳng nề tài sơ ra công tiêm tòi trong ba đạo chỉ-dụ đề ngày 21 Juillet 1925, nói về sở Quản-thủ Điền-thổ (Conservation de la Propriété Foncière) gồm những đất ruộng; 30 Mai 1932, sửa lại điều ngày 8 Octobre 1883, nói về sự hội hôn-tộc của trẻ thơ và 24 April 1934, nói về sự ôp-bộ, cầm-cố, mà soạn thành cuốn sách ấy từ đó.

TỪ-HÀN TÂN-SOẠN

có đủ nào thức các sắc tờ khế như là tờ bán đấu giá nơi làng, tờ tăng-chỉ, mua bán, cầm-cố, cho mướn-thực, hồi hôn tộc và các tờ khác, v. v. đặc để rất làm công phu, chưa từng thấy được như cuốn sách nầy, mỗi tờ đều có giải nghĩa phải tham sao cho đúng theo luật, hiện nay đương dùng.

«Sách in thật tốt gần ấy tốn bao đời mà giá có mỗi đồ giấy mỗi quyển, in lần đầu có mỗi mươi quyển, vậy ai muốn mua xin gởi thơ mua mua cho tôi-gia.

Mỗi quyển..... 1$00
Tiền gởi..... 0 20
Cộng 1$2

Xin gởi thơ và mandat:
M. NGUYỄN-VĂN-HOÀNH
87 Rue Pellerin, 87 -:- SAIGON

XUÂN 1938

Chư quý Bà, quý Cô, quý Ông

Trường xe hơi

đường Lagrandière — téléphone 20.425 — SAIGON

Về M. Trần-hưng-Ngâu chủ trương, tổ chức những cuộc du-lịch đi xem thắng cảnh trong xứ và những xứ ân cần.

Nam-kỳ — Trung-kỳ — Bắc-kỳ — Cao-miên — Lào — Siam — Trung-quốc — Nhựt-bổn — Nam-dương quần-đảo — Mã-la — Phi-luật-Tân — Cnomien. — Ấn-độ và Ấu-châu.

Có thương-lượng với các công ty hàng-hải được giá đặc biệt cho quý khách.

Ai muốn dùng thuốc Tây mới, tốt hạng nhứt? Ai muốn có người bào-chế thiệt kỹ càng, các toa thuốc của các quan Dốc-tơ?

VẬY XIN QUÍ VỊ ĐẾN TẠI:

pharmacie franco-asiatique

PHÁP-Á DƯỢC PHÒNG

RUE DES MARINS, 219-:- CHOLON

Tại đó sẽ có ông PHẠM-HỮU-HẠNH nhứt hạng Bào chế-sư, tiếp rước qui vị một cách mau-lẹ ân và vui-vẻ.

3 Thuốc mới và tốt nhứt hạng, giá lại rẻ.

Qui vị ở Lục-Tỉnh gởi thơ đến mua thuốc, thì chúng tôi sẵn lòng thi hành, gởi thuốc hoặc sai lại mướn xe đến lấy, không tiền cước phí

Muốn làm đèn Néon

(thứ dùng nơi rạp hát Bóng và những nơi buôn lớn)

vẽ quảng-cáo
bản hiệu
ở trong phòng
và các đám vũ

do nơi hãng

STANDARD NÉON LIGHT

95 bis rue Lagrandière
Téléphone 20425 -:- SAIGON

Dùng toàn đồ Hoa-kỳ. Có bảo kiết

Đã làm cho *Pinard et Ledel* / *Albert Portail* / *Pharmacie de Dakao*

CLINIQUE PELLERIN

33, Rue Pellerin

DOCTEUR **TRẦN-V-ĐÒ**

Téléphone: 20.919

Mổ, Đẻ đầm.
Bịnh đàn bà, con nít.
Bịnh phong tình văn vân
Rọi kiểng (Rayons X) — Chữa điện (Diathermie)

Phòng rộng rãi cho bịnh nằm để nằm riêng mỗi người một phòng

NHÀ MỔ TỐI TÂN

GIỜ COI BỊNH: Sáng 8 tới 11 giờ; Chiều 2 tới 5 giờ

MỚI LẠI

Đĩa BÉKA

lài-lư

Vọng cổ nhịp 16

J. Keller, Importation
72 rue Mac-Mahon

Pháp-Quốc Đại-Dược-Phòng
111-113, đường Catinat — Saigon

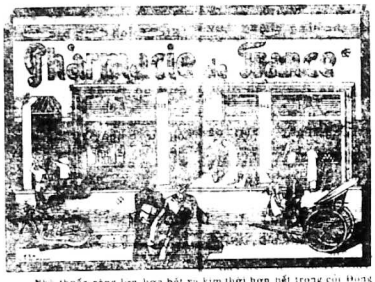

Nhà thuốc rộng lớn hơn hết và kim thời hơn hết trong cõi Đông Pháp. Công cuộc mua bán sắp đặc khéo lẻo thành ra mỗi nhà thuốc đường vào hạng nhứt trong các đại dược phòng.

Bổn hiệu phong cũng bán rõng các thứ thuốc men hàng hoa, tốt nhứt hạng, vì chỉ mua trữ hàng — những hiệu thuốc danh tiếng nhứt ở bên Pháp và của ngoại bang.

MANUFACTURE SAIGONNAISE DE CARRELAUX & MOSAIQUES
Société d'Exploitation des Etablissements
BROSSARD MOPIN
Kế nghiệp
Sáng lập từ năm 1909
số 3 đường Lucien Lacouture
CHODUI SAIGON

Gạch bông tốt thượng hạng, nhiều kiểu mới rất xinh đẹp làm bằng Xi-măn đủ thứ màu và các vật dụng đều ở Pháp-quốc lại.

Xin mời quí vị đến xem, kiểu gạch bông mới hay, đẹp lắm.

Giá bán hạ xuống rất nhiều. Xin viết thơ hỏi bản giá mới Bổn hiệu sẽ gởi cho.

Dây thép đề tắc: (Adresse télégraphique) MOS CAMO. — SAIGON

VÔ RA THONG THẢ hàng ngày đường L. Lacouture. Chodui gần trại lính tập Ô-ma.

Công-văn

Vì lời nghị quan Thống-đốc Nam-kỳ ngày 12 Juillet 1938:

Định cho những người kể tên sau nầy khẩn đất mà hưởng và làm chủ vĩnh viễn, những sở đất Nhà-nước kể sau đây, tọa lạc tại làng Hòa-Thạnh (Bacliêu), tên mỗi người đứng trước sở đất cần mình khẩn.

Tên người khẩn	Bản đồ	Số đất	Số mẫu sào
Tiêu-van-Chanh	3ème	70-9	4.76.33
id.	»	71-10	0.58.00
Vo-van-Vinh	»	9	5.28.00
Tieu-van-Chân	»	10	4.97.00
id.	»	11	0.40.00
Huynh-van-Thôn (h).	»	63-10	2.15.00
id.	»	65-11	4.13.33
id.	»	64-12	4.06.00
Huynh-van-Hương	»	12	7.10.00
Nguyễn-ngu-Lung	»	63-12	4.20.00
Tiêu-van-Đau	»	68-13	8.70.50
Trần-van-Tunc	»	67-13	9.70.00
Tiêu-van-Cho	»	13	9.20.00

Đã khẩn nầy trong một kỳ là 3 năm, kể từ ngày ký tên lời nghị nầy, chẳng đặng bán, nhượng, hay là cầm thế cho ai, trừ ra:

a) Những Hội Canh-Nông Tương-Tế, trong các điều lệ định nơi khoản thứ 11 lời nghị quan Toàn-quyền ngày 28 Janvier 1928 định điều lệ về hội cho vay Canh-Nông Tương-Tế;

b) Những hàng cho vay có ký trong tờ hiệp ước ngày 7 Octobre 1932 và Đông-Pháp chánh-phủ về sự cho vay, có sử cho vay đại hạn dư vào đặng thi hành kể từ ngày 26 Avril 1932.

Đất khẩn nầy chẳng đặng bán, hay là nhượng, cho, người ngoại quốc.

Sự bán, hay là nhượng, cho, mà trái các khoản định trên đây thì phải bị hủy bỏ vì sự trật tự chung.

∴

Vì lời nghị quan Thống-đốc Nam-kỳ ngày 10 Juin 1938:

Những sở đất Nhà-nước tọa lạc tại làng Vĩnh-thuận-Đông hạt Rạchgia, Mme Nguyễn-thị-Tuế và M. Lê-công-Chanh đã khẩn tạm được bởi tờ giao kèo phê chuẩn ngày 2 Juillet 1932 và 20 Mai 1933, nay định cho hai người ấy khẩn dứt mà hưởng và làm chủ vĩnh viễn.

Tên người khẩn	tờ bản đồ	Số biểu ở đất	Số mẫu sào
Nguyễn-thị-Tuế	5me	23	19.52.00
Lê công-Chanh	4me	56-57-58	4.22.00

Đất khẩn nầy chẳng đặng bán, hay là nhượng, cho người ngoại quốc.

Sự bán, hay là nhượng, cho, mà trái các khoản định trên đây, thì phải bị hủy bỏ vì sự trật tự chung.

∴

Sửa chữ sai lời nghị số 1.109-C.P. ngày 26 Février 1938 định cho M. Nguyễn-van-Tao và những người khác, khẩn dứt những sở đất Nhà-nước, tọa lạc tại làng Tân-phú-Thượng, hạt Cholon.

Chỗ:

Nguyễn-van-Tao	2me Ile	115	6.73.00

Đọc lại như vầy:

Nguyễn-van-Tao	2me Ile	115	6.73.60

Saigon, le 1er Juillet 1938.
Quan Thống-đốc Nam-kỳ,
Ký tên: PAGES

DOCTEUR NG.-TẤN-ĐỐM
De la Faculté de Médecine de Paris
Spécialiste des maladies des Poumons
Chuyên môn trị các bịnh phổi
Có máy chiếu điện rọi phổi
Saigon : 63 Rue Mac Mahon : Saigon
Téléphone : 90 652
GIỜ COI MẠCH:
SỚM MAI : 8 giờ tới 12 giờ
CHIỀU : 3 giờ tới 6 giờ

N. 68

Nhị-thiên-đường

Phật-linh-Dầu

Một đồng vàng tuy là vật báu, Làm mọi đời giữ của ích chi, gặp thuốc hay bòn sẽn cũng kỳ, một mạng sống còn hơn đông lúa. Giữa cõi đời mình mông biển khổ, chữ tái sanh đức tụng Nhị-Thiên; cô danh tư nghĩa lưu truyền, khuyên người dự bị trị điên làm gì.

Cư gởi thơ cho chủ thuốc:

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
47, rue de Canton, 47
CHOLON

N. B. — Chư-tôn hay nhớ trong mỗi thứ thuốc, bất luận là thứ nào đều có gói theo một cái toa, để nói chứng bịnh và chỉ cách dùng rất là rành rẽ.

Dầu Nhị-Thiên-Đường

Khắp trong thiên hạ đều dùng dầu Nhị-Thiên-Đường, vì có tốt, sức thuốc mạnh, có thể cứu người mau lẹ, không có thứ dầu nào sánh kịp, ấy là một thứ dầu chuyên trị bá chứng, công hiệu như thần.

Làm cho Sung-Tố nhau mẫn, ấy là một vị thuốc của Đường-y trị tính.

NGUYỄN-VĂN-BỨP
KẾ-NGHIỆP
Suối đờn và khăn đẹn
(Gare) Binh-nhâm par Laithiêu

Tôi chuyên làm những khăn đặt riêng tùy theo ý mỗi ông, vậy xin quí ông vui lòng viết thơ nói rõ mấy lớp và lấy ni, tôi sẽ làm y theo gởi lại cách lãnh hóa giao ngân tiền gởi tôi chịu.

Còn quí ông ở gần xin mời đến nhà trước xem mấy đờn của ông thân tôi sáng tạo hồi 1904 cay vẫn còn kên, sau nữa đã bề lựa khăn vừa ý.

Khăn kiểu mới bùng và nhiều cỡ từ 6 lớp sắp xuống giá . . . 5$00

Khăn làm kiểu tim đen bùng và nhiều cỡ lớp mỏng từ 7 lớp sắp xuống giá... 3.50

Khăn ở trong miền bùng và nhiều cỡ từ 7 lớp sắp xuống giá. . . 2.50

(Đại-lý) M. Trần (Meilleur prix) à gare Dakao

C. M. Hồng-Ngọc Tailleur à marché Gò-đầu-hạ.

M. Kinh Tailleur Tân-phước-khánh (Thudaumột).

PHÒNG COI MẠCH
NGUYỄN-VĂN-KHẢI
Lương-y bổn quốc trị ai
Médecin libre
GIỜ COI MẠCH:
Sớm mai.. de 7 h. à 10 h.
Chiều . . . de 15 h. à 18 h.
30, Route provinciale 15
(Gần gare xe điện GIADỊNH)

COLLYRE VERT
du Docteur MOTAIS
soulage les congestionnées et le Trachome
THUỐC ĐAU MẮT
Nước xanh
của Bác sĩ MOTAIS
Trị những chứng đau mắt lòng cốm và đau mắt trung cổ (Trachome)
0$30
服藥治料眼博士奇效神水
Le Dépôt
Grande Pharmacie de France
111-113 Rue Catinat
En vente dans toutes les bonnes pharmacies 0$35

Mấy người mà không đau hay vật không hay cầm mạo thương hàng, ít hay nhức đầu số mũi là họ nhờ có sẵn sẵn một ve dầu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG để ở trong tủ thuốc luôn, không khi nào ngớt.

Võ-hiệp-tả-tình tiểu-thuyết N° 132

雙劍師緣

Song Kiếm Đề Duyên

Song-Ninh dịch thuật

HỒI THỨ MƯỜI SÁU

Thoát khỏi nạn kết duyên Giai-ngẫu,
Lúc thâm đêm, bằng gặp cứu-nhơn

Nhưng cô-gửi có câu rằng: « đan hữu đầu, trái hữu chủ » nghĩa là dây oan có kẻ làm đầu, mối nợ có người làm chủ vậy; nay Lão-huynh đối với Tinh-quân và Toàn-cô có sự thù oán, chớ đối với Hình-trụ và Ái-phụng không có sự thù-oán gì, nếu Lão-huynh báo cừu Liễu-tinh-quân và Toàn-cô, thì gây ra sự thù oán với Hình-trụ và Ái-phụng là sự-đệ của Lão-huynh nữa, dường ấy thì Lão-huynh cô lập vô viện, không khỏi sự thù oán về ngày sau » Lão phu nghe nói phải lời, phải vâng lời Ngô-thái-Thái chỉ giáo, đương khi Ngô-thái-Thái từ biệt, lại căn dặn Lão-phu chớ đợi Hình-trụ tới nhà sẽ hay; bởi vậy, Lão-phu muốn phóng xá Biện-tiểu-Thơ hôm nay, một nửa vì tình sư-phó của Tiểu thơ; một nửa vì tình Ngô-thái-Thái; Lão-phu theo lời Ngô-thái-Thái căn dặn, cứ chờ đợi Hình-trụ tới dẫn Tiểu-thơ trở về, quả thiên Ngô-thái-Thái ra khỏi nhà Lão-phu rồi, dây lát thấy Hình-trụ tới nhà yết kiến, theo như lời Hình-trụ tình tự, Lão-phu dẫn Tiểu-thơ ra hội diện với chàng, cảm ơn trời đất Quỷ thần, xui khiến Tiểu-thơ gặp nhiều đều hạnh phúc; Ái-phụng thuật lại lời nó của Phùng-khởi nói thêm với nàng như vậy, Hình-trụ chúm chím cười mà nói rằng: Phùng khởi liền xáo thì thôi! nói với ai cũng có chồng tình-diện, đối với Hiền-muội thì nói: « một nửa vì tình sư-phó của Hiền-muội, một nửa vì tình Ngô-thái-Thái ở Di-sơn » còn đối với tôi thì nói rằng, « một nửa vì tình Tiên-phụ của tôi, một nửa vì tình Ngô-thái-thái » cùng một người nào thì nói vì tình người ấy, đó là Phùng-khởi quen thói giao tiếp ở miệt Giang-hồ như thế kia; kỳ thiệt Phùng-khởi phóng xá Hiền-muội lúc bây giờ, một nửa vì cảm xúc lương tâm, một nửa vì phương diện ngoại giao vậy:

Hình trụ và Ái-phụng vừa đi vừa chuyện vãn với nhau như trên đã nói, trong một ngày thì tới Thạch-động ở Miên-sơn, hai người vào hái vết Địch-long-Tuấn ở đây, rồi thuật lại tình hình cho Long-Tuấn đặng rõ. Địch-long-Tuấn nghe nói mừng lắm, ông bèn khen ngợi Ngô-thái-Thái mà nói rằng: chẳng những Ngô-thái-Thái có kim-tiền Thần-toán, thì hành phép « xuất qui nhập thần » mà thôi, Thái thái cũng có tư khôn lanh, và biết cẩn thận về việc làm của mình nữa, cách hành động tài tình của Ngô-thái-Thái như thế, bọn ta không so sánh được đâu.

Hình-trụ và Ái-phụng về đến miên-sơn, thân thể được bình an vô sự, đến hôm rằm tháng chín thì đùng kỳ hội hiệp ở Hồ Tuyền tự là hôm hội hiệp ăn Tiên-dược (cây sen hình người) ở đây;

(còn nữa)

Imp. LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN

Gérant LÂM-VĂN-NGỌ

Bữa tiệc tiễn hành

Buổi chiều ngày 18 Octobre 1938 tiễn đưa bà lớn và Quan lớn Chánh chủ tỉnh Hatiên Bailly tại nhà việc làng Dương Đông, sở tại của đảo Phú quốc, nhơn dịp thượng quan sắp về nghỉ bên Pháp Quốc

Không cần kể công trạng của Quan lớn chánh chủ tỉnh Hatiên Bailly đã lao tâm mệt trí đối với nhơn dân trong tỉnh, buổi tiệc của các viên quan, Hương chức, và thân hào tại đảo Phúquốc thiết ra bữa nay đủ chứng tỏ ngài là một vị thượng quan thứ nhứt nhơn tâm trong đảo triều mến.

Thượng quan rất lao tâm lo lắn cho đảo Phúquốc và trong bổn tỉnh: chẳng những vậy mà thôi, những chỗ Thượng quan đã đáo nhậm. Thượng quan đều ban bố ơn lành.

Các món ăn toàn những vật sản xuất tại đảo Phúquốc và do tay của quí bà: Chủ sở vô tuyến điển, bà Cai-tổng Phúquốc, bà Hương-Cả làng Dương-Đông, cùng vài bà khác không nhớ tên hết (xin miễng lỗi).

Nhà việc làng Dương-đông dọn dẹp rất trang hoàng, đẹp đẽ và nghiêm chỉnh. Từ bảy giờ chiều, các viên quan, hương chức cùng thân hào đã rải rác đến nhà việc làng chực rước Bà lớn và Quan lớn Chánh chủ tỉnh. Theo chương trình đã định, đúng tám giờ, Quan và Bà lớn cùng Quan chủ Quận Phuquốc vô đến nhà việc làng. Giàng nhạc Annam trổi lên tiếp rước, kế tiếp theo bản quốc thiều.

Buổi tiệc sắp có trật-tự và phân ra làm 2 bàn.

Bàn trong chưng dọn có mỹ-thuật gồm có quí ông:

Quan lớn và Bà lớn Bailly, Quan chủ quận Phúquốc de Sigaldi, Thầy cai-Tổng Đặng-v-Thanh, quan chủ sở vô tuyến-điển Trương-thế-Xương. Quan Lương-y Lê-v-Phán, Quan Lương-y Ha len Lý-v-Thân, quan Thú-y Trần quang-Hiển, 2 Quan Huyện hàm Lê-quan-Hiệu và Phạm-văn-Bảy, 3 thầy nghị-viên địa hạt Đinh-minh-Thanh, Phạm-minh-Nghi và Huỳnh-văn Thanh Ông Hương-Cả Đặng-văn-Khá, Ông Hương trưởng Phan-v-Giai, ông Ban trưởng Hainàm Phúquốc cùng các nhà thân hào vân, vân xin miễng lỗi vì không nhớ hết tên).

Nơi bàn ngoài thì các viên quan cùng Hương chức ba làng. Nhưng tiếc vì trận mưa to nên các viên chức bàn ngoài không được mãng nguyện.

Đến từng rượu champagne quan Chủ quận Phúquốc de Sigaldi, nhơn danh các viên quan, các nhà thân hào và nhơn dân trong đảo, đứng lên đọc diễn văn bằng chữ Pháp để tỏ lòng triều mến và cám ơn Quan Chánh chủ tỉnh Bailly đã lao tâm bồi đắp và ban bố cho nhơn dân trong đảo Phúquốc. Diễn văn xin lược dịch ra quốc âm dưới đây:

Bẩm quan Chánh Chủ-tỉnh.

Tôi xin thay mặt cho các viên quan cùng các nhà thân hào Pháp, Nam và Huê-kiều trong đảo nầy để cám ơn quan lớn, bà lớn, chẳng nệ đường xa khó nhọc, vư t biển đến cùng chúng tôi chung vui trong bửa tiệc mọn nầy.

Toàn cả thương-gia, nghiệp chủ, các viên quan quí chức, lớn nhỏ, không phân giai-cấp giống nòi, cũng chẳng rẻ chia tôn giáo, thậm chí cho đến mấy trò em cố công làm những lồng-đèn xinh-đẹp nầy, cùng nhau tựu trước bàn tiên sư làng Dương Đông để đền đáp tấm thạnh-tình của thượng quan đối với con dân trong xứ.

Con đường Cây Dừa khi trước gay go hiểm trở, ngày nay thông thương chỉ trong một giờ là đến nơi. Con đường Cửa-cạn xưa kia là 1 con đường mọn 12 cây số, ngày nay xe hơi chỉ chạy có ba khắc đồng hồ.

Cũng nhờ sự can thiệp của ngài mà huê-kiều mướn đất quốc-gia ở đây được miễng thuế gia-nạp, các dân quê khai phá rừng khỏi bị trừng phạt nặng nề Tàu Xiêm qua sang năm sẽ đậu tại Bãi-Vòng. Nhờ ngài lo lắn, có lẽ nhà nước sẽ đắp bờ đê ở cửa rạch Dương-Đông để ghe thuyền ra vào mùa động khỏi sự nguy hiểm.

Việc dời chợ Dương-Đông cũng nhờ ngài; mỗi việc gì trong làng tổng ngài đều lo lắng. Hửu công tắc thưởng, hửu tội tắc trừng. Hương chức làng Phúdự vì phận sự không tròn nên buộc lòng ngài phải cho giải-dịch.

Riêng về phần tôi, tôi xin cám ơn ngài cho nhà quận Phuquốc một cái máy lạnh và những vật dụng khác rất nhiều. Ngài là một vị quan chẳng phải như các ông xưa « Lọng đưa dù rước ». Ngài ưa hoạt động tỏ ra người có thể dục. Cái vấn đề Pháp-Nam thân thiện gặp nhiều nỗi khó khăn, ngài chỉ nói có một tiếng mà cảm hóa đôi bên, hoạt được tâm tình lưỡng giòng. Ngài để ý lo lắn cho đảo Phuquốc là một phủ thuộc tỉnh của ngài. Tài chánh phân minh, không khi nào muốn gồm về một mối.

Bẩm quan Chánh-chủ-tỉnh xin cầu chúc cho ông Bà về quê an dưởng rồi chóng trở qua với chúng tôi một lần nữa. Dầu với một chức vụ nào cao sang hơn nửa, chắc ngài cũng không quên được buổi tiệc hôm nay và chừng đó sẽ ban bố cho nhơn dân đảo Phuquốc chúng tôi được mãng nguyện đủ đều mà ngài đã rỏ thấu nguyện vọng của chúng tôi.

Thưa quí ông, chúng ta đồng nâng cao cốc rượu nầy, chúc ông, bà lớn Bailly hành trình được bể lặng sóng êm, về đến quê hương Alsace là cái xứ đẹp đẽ êm đềm lặng lẻ và xin cầu chúc cho ông, bà an dưởng tinh-thần vì đã mấy năm lao tâm khổ trí với bổn tỉnh

Một ngàn bịnh lạ

Bộ sách ngoại khoa bí-yếu *Nhứt hiến thần phương*, trước kia định nửa tháng cho ra một cuốn. Nay vì thấy công chúng hoan nghinh gởi thơ hỏi mua vô số, nên nhứt định 5 Décembre 1938 tới đây thì xuất bản trọn bộ 21 cuốn đóng chung, bìa đẹp, trót 350 trương giấy lớn, mà chỉ bán có 2$.00, phụ tiền gởi 0$.20. hay theo cách lãnh hóa giao ngân cũng được. Viết thơ đặn trước kẻo hết. Do nơi soạn giả:

M. NGUYỄN-VĂN-XỨNG
à GiaiXuân (Cantho).

Nhờ thể, Hương-Chức làng mới dễ thở!

Tiếp theo trương nhứt

« anh chị » chém một dao, và hung-thủ bị thiệt-mạng sau khi bị dân làng rược đón bắt.

Chúng tôi mới hay rằng Hương-chức làng không phải có chuyện gì lôi thôi, và hơn nữa một tên anh chị trong bọn chúng bị tòa kêu án 3 năm tù.

Người ta có thể nói lần nầy chỉ mới là lần thứ nhứt mà Hương-chức là được Chánh-phủ soi xét đến công ơn một cách rất công bằng. Mặc dầu chúng tôi không phải là Hương-chức làng trong tỉnh Gia-định hay làng Trường-thọ, nhưng cái tin ấy đã làm cho hết thảy Hương-chức đều có thể vui mừng và rất hân-hạnh đặng biết rằng mình được chánh-phủ bảo-hộ rất châu-đáo.

Chúng tôi mạng phép xin nhân-danh hết thảy Hương-chức làng toàn cõi Namkỳ trân trọng cám ơn Chánh-phủ nhứt là quan Thống-đốc Nam-kỳ Pierre Pagès đã tỏ với Hương-chức làng một lượng rất khoan-hồng.

Chúng tôi cũng cám ơn ngài có lòng binh-vực Hương-chức làng chúng tôi trên qui báo «Lục-Tỉnh Tân-Văn»

Rốt hết, chúng tôi tưởng cũng nên ghi một công-nghiệp lớn của ông nghị quản-hạt Trần-v-Khá tối với Hương-chức làng gọt tỏ lòng biết ơn ông, vì bất cứ là ở vào trường hợp nào dầu trong Hội đồng quản-hạt hay ở ngoài, ông vẫn tỏ ra là một người rất sốt sắn tận-tụy với lương-tâm chức-vụ mà binh-vực Hương-chức làng chúng tôi rất đắc lực.

Thế là có dịp, chúng tôi sẽ không quên ông.

Hương-chức làng
-:- Bienhoa -:-

Kinh tế cuộc

Giá lúa

Ngày 3 Nov. 1938 theo giá lúa ? các nhà máy ở Cholon, bán nguyên bao 68 ki-lô.

Lúa thượng hạng	5.08—5.12
Lúa hạng nhứt	4.92—5.96
Lúa hạng nhì (Japon)	4.74—4.78
Lúa hạng nhì (Java)	4.64—4.68
Lúa thường dàng	4.28—4.32
Rạchgiá thượng hạng hột dài.	5.18—5.2[illegible]
Caman	5.18—5.20
Baclieu, Sốctrăng, Bãixàu	5.02—5.06
Bentre, Gocong	5.12—5.14
Ômôn, Cailậy	4.98—5.00
Sadec, Longxuyên	4.70—4.72
Châuđốc lúa đỏ	4.38—4.40
Caomiên hột dài	5.16—5.18

Bắp

Đo mỗi 100 k.	8.20

Gòn

Gòn lột hột rồi, mỗi tạ từ	45.00, *tới* 45.50

Dừa khô

Dừa khô Saigon mỗi 100 Ki-lô	13.75

Đường

Đường cát trắng mỗi 100k.	27.00

Giá gạo

Ngày 3 Nov. 1938 bán dọc theo mé sông, không kể tiền sở phí, bán luôn bao 60k. 700.

Gạo số 1 25 ./. tấm	6.93—6.97
Gạo số 2 40 ./. tấm	6.53—6.57
Gạo số 2 50 ./. tấm	6.23—6.27
Gạo lức 5 ./. lúa	5.33—5.37
Tấm số 1, số 2	5.53—5.57
Tấm số 3	4.96—5.00
Cám trắng	3.20—3.24
Cám lức	2.20—2.25

Heo

mỗi 100 ki-lô	32.00—35.00

Giá bạc

Taux Officiel	10$00
Banque de l'Indochine	10.00
Banque Franco-Chinoise	10.00
Hongkong et Sanghai	10.00
Chartered Bank	10.00

Giá caosu

Saigon, 2-11-38	*thượng hạng*	1.28 le kt
	hạng nhứt	1.265 —
	hạng nhì	1.24. —

Giá đồng bạc cu

Ngày 1 Nov. 1938 1.p14 1/4

Vé quốc-trái

Vé Quốc-trái Đông-Pháp 73p25

Quyền-hành Đại-hội-đồng sẽ nới rộng như thế nào?

(Tiếp theo trương nhứt)

ở hai bên đường, làm xấu xa những danh lam thắng cảnh. Uỷ-ban ngỏ ý rằng muốn đạt mục đích ấy thì hãy nhứt định cho bản đó treo, đóng có nơi có chỗ, chớ tăng thuế thì sẽ có ảnh hưởng nặng về cho cuộc thương-mải, nên công-nghệ.

Dự-án giảm thuế cho cao-su thứ xấu lẽ tự nhiên là được toàn thể hội-đồng hoan-nghinh và chuẩn-y mau lẹ không bàn cải.

Trợ cấp cho các công-nho bổn-xứ

Chánh-phủ trù-hoạch trích 20./. trong số thâu về thuế xuất cảng bắp đặng trợ-cấp cho các công-nho bổn-xứ.

Uy ban xin tăng lên 30 /. và xin đồng thời trích 30./. Số thâu về xuất cảng than đá trợ-cấp cho các xứ.

Ông Giám-đốc tài-chánh Cousin.

Tôi không dám hứa chắc, song tôi tưởng chánh-phủ có thể cho các ngài vừa lòng về vụ tăng số trợ cấp về thuế bắp từ 20 lên 30%, miễn là rút bớt số trợ cấp khác. Chánh-phủ Đông-pháp bày ra cách trợ cấp nầy từ năm ngoái là biết rằng các công-nho bổn xứ đang trải qua một cơn khủng-hoảng, cần phải giúp đỡ nên mới tính tăng số trợ cấp cho thường niên.

Tôi xin trưng ra ít con số: Tổng số trợ cấp cho các công-nho bổn-xứ năm 1935 là 5 628.000$ năm 1937 tăng lên 14.040 ooop. và năm nay lên tới số 5.115.ooop. Như vậy ta ráng hết sức rồi, không hề gì tăng thêm nửa được. Uỷ ban công-nho cũng đã thấy rằng không còn món chi-phí nào có thể giảm bớt được. Mà làm sổ công-nho thì chúng tôi bó buộc phải tuân theo nguyên-tắc sau nầy: Giữ sao cho hai số thâu xuất hết sức quân-bình.

Ông Baffeleuf: Chánh-phủ chịu tăng số trợ-cấp về thuế bắp từ 20 lên 30 · song lại giảm bớt các món trợ-cấp khác thì cũng như không làm vậy có khác nào cho tay nầy lấy lại bằng tay kia.

Ông Cousin. — Cũng không đúng hẳn vậy. Vì nhờ đó mà số trợ cấp cho Bắc-kỳ sẽ tăng lên 26.ooop, của Nam kỳ tăng lên 6. ooop. chỉ như yêu-cầu trích 30 ./. về thuế than đặng trợ cấp cho các công-nho bổn-xứ thì không thể gì chánh-phủ làm vừa lòng hội-đồng, vì thiệt hiện ý-nguyện đó tức là làm cho công-nho Đông-Pháp có một lỗ trống 180. ooop. Các ngài cũng dư rõ rằng số quân-phí của Đông-Pháp năm nay tăng thêm 7oo ngàn. Nếu thêm vô 18o. ooop kia, tổng cộng có gần 1 triệu thì lấy tiền đâu mà bù-đắp nổi.

Ông Chenu tán đồng ông Baffeleuf còn ông Fenlès nói rằng: đại biểu pháp ở Bắc kỳ xin trợ cấp về thuế than là đặng có tiền bắc cầu, bởi lộ cho các mỏ than có đường giao thông với ngoài.

Ông Bền: Còn thuế xuất cảng lúa gạo, sao tôi không thấy trích ra một xu nào đặng trợ cấp cho Nam-kỳ? Trước đây, đại biểu Namkỳ yêu cầu gắt quá thì chánh phủ hứa chịu trợ cấp đặng vét kinh và tiến hành công việc dẫn thủy nhập điền song số trợ cấp mỗi năm sụt lần riết tới bây giờ thì không còn bao nhiêu. Nếu chánh phủ đã thi hành chánh sách trả lại cho mỗi xứ một phần những thuế đã thâu được trong xứ đó thì xin chánh phủ chớ quên Namkỳ. Tôi yêu cầu trả lại cho Namkỳ một phần trong số thâu về thuế xuất cảng lúa gạo.

Ông Chiêu: Namkỳ cũng còn thiếu đường xá, trường học, nhà thương vậy Namkỳ có đủ lý lẻ đặng giữ những huê lợi của mình đặng xài riêng. Song chúng tôi không muốn thi hành một chánh trị địa phương. Chúng tôi chỉ thấy quyền lợi của toàn cõi Đông-pháp

Ông Nhuận: Chính mình tôi đã nêu lên nguyên tắc trả lại cho Nam kỳ một phần thuế lúa gạo. Chánh phủ tỏ ra mình rộng rãi, trợ cấp cho xứ nầy xứ kia, vậy thì có lẽ nào hẹp lượng với Namkỳ? Ở miệt đồng ruộng mà tôi mới từ giã đặng lên đây dự hội, dân quê có cảm giác rằng: họ phải đóng góp thuế mà hết sức nặng nề song trở lại họ không được hưởng nhiều sự cải thiện kiếp sống của họ, về hết thảy các phương diện tinh thần và vật chất.

« Chánh-phủ đã bày ra chánh-sách trả lại mỗi xứ một phần những thuế đã thâu trong xứ đó thì tôi yêu cầu đem ra thi hành tới triệt để. Chúng tôi muốn xài huê-lợi của chúng tôi mà thôi. Chúng tôi muốn thủ tiêu các chánh sách xin xỏ trợ cấp, vì nó khiến chúng tôi đứng vào địa vị kẻ đi xin một đặc ân. Mà khi ban cho chúng tôi đặc ân ấy thì tức nhiên người ta không vui bụng. Chúng tôi đóng góp ba phần chia tư vào công-quỹ Đông-pháp. Chúng tôi xin trả lại chúng tôi 1 phần chia ba số đó có lẽ cũng không quá đáng.

Ông Combot: Tôi thấy sao còn nhiều thổ sản khác như xi-măng, đường, rượu vẫn không chịu thuế gì hết? Năm ngoái chánh-phủ đã hứa xem xét vụ đó vậy sao bây giờ không nói nửa?

Nhắm tham lam quá không được vì riêng Bắc-kỳ có than đá xuất cảng, xin được chánh-phủ trợ cấp 30% về thuế than thì chỉ riêng Bắckỳ có lợi, nên các đại biểu Bắc hà đã khéo thối bộ trước sự phản đối, yêu cầu chánh đáng và quyết liệt của đại biểu miền Nam.

Mấy ông liền xin tách riêng vụ thuế bắp và vụ thuế than ra.

Sự tăng số trợ cấp về thuế bắp lên 30 .. được hội-đồng chuẩn y còn vụ xin trợ cấp về thuế than đợi lại tới cuối kỳ nhóm coi có thể tiết kiệm được món chi phí nào, có dư tiền sẽ tính.

Lập cơ quan thực dân và săn sóc về tư sản của nông gia

Sự trù định lập ra một cơ quan có quyền tự-trị, đặng riêng săn sóc tới vấn đề thực-dân và tư-sản của nông-gia bị Uỷ-ban các việc linh tinh phản đối gắt lắm.

Trước hết Uỷ ban ngỏ ý sợ cho cơ quan ấy quyền tự trị thì sẽ nảy sanh những sự lạm dụng các món tiền lớn lao, không người quản xét

Namkỳ và Caomiên coi vậy chớ không có đất hoang nhiều đâu, chỉ dủ dụng nạp dân bổn xứ. Ngoài ra những sự di dân từ Trung. Bắc vô Nam, Miên thì nghiệm hồi giờ chưa trông có kết quả khả quan Tốt hơn là sửa sang, khai phá miền thượng du và trung du hai xứ Trung, Bắc kỳ cùng xứ Mọi thì sẽ có đất nuôi sống được khá nhiều dân nghèo của hai xứ.

Uỷ ban vẫn biết di dân là một vấn đề trọng đại, song ngỏ ý nên để cho các quan Thủ Hiến bổn xứ kiếm phương giải quyết. Số tiền trù hoạch chi dùng vào việc đó cũng nên trao cho các quan Thủ-hiến nói trên liệu định chi dùng theo cách nào hữu ích hơn hết. Thượng Hội-nghị thực dân sẽ coi chừng cho khỏi dùng tiền đó chi phí về việc khác.

Trạng-sư Chương. — Dự án nầy bị nghị kỳ nhiều nỗi nên không đặng Ủy-ban hoan-nghinh. Điều-nghị kỳ thứ nhứt là cơ quan thực-dân lập ra cốt để phân phát những đất mà chánh phủ đã tịch thâu của mấy người thiếu nợ rồi bây giờ không biết dùng làm gì, Quan-Phó Toàn-quyền có nói rằng đất đó không trên 30 000 mẫu, không phải là nhiều mà cần phải bày vẽ như vậy

Người ta còn sợ một lúc sẽ dời một số dân lớn lao từ Bắc vô Nam Sự thiệt không phải vậy. Công việc di dân sẽ thủng thẳng tiến hành, một lần dời một nhóm vậy thôi. Namkỳ hồi nào tới giờ vẫn thiếu nhơn công Nhờ sự di dân, các ông đại điền chủ sẽ có nhơn công đủ dùng đặng khai phá những ruộng đất còn bỏ hoang.

« Ta không nên nhơn vụ nầy mà bày ra chuyện quyền-lợi của Bắc, Nam xung-đột Chánh-phủ sẽ kính trọng quyền lợi của các chủ đất. Mục-đích sự di-dân chỉ là khai khẩn những đất còn hoang-phế mà thôi, đây là một vấn-đề đặc biệt trọng-yếu.

Nếu không xem xét, kỷ-cang mà bác đi thì chúng ta sẽ nhận lãnh một trách nhậm lớn lao vô cùng.

Quan phó Toàn-quyền nhắc lại công kỹ của ngài đặng nghiên-cứu đàng-hoàng, đúng đắn vụ nầy và xác nhận rằng Chánh-phủ không tính một lần di dân một số lớn lao đâu. Trái lại, chánh phủ tính dời từ tốp năm mươi gia-đình mà thôi.

Vì lẽ gì phải lập ra một cơ quan chuyện-trách? Ấy là chánh-phủ sợ các nhà chuyên-trách địa-phương sẽ dùng số tiền dự định về khoản nầy đặng làm việc khác.

Ông Phan-Thanh: Chánh-phủ muốn cải thiện đời sống của dân quê: ấy là một sáng kiến tỏ rất hoan nghinh. Song tôi không hiểu vì lẽ gì, đồng thời chánh-phủ lại làm ngơ trước những vụ cướp đoạt ruộng đất của dân nghèo, như chúng ta đã thấy nảy sanh mới đây ở Nam-kỳ và Bắckỳ.

Ông Darles: Namkỳ không còn đất hoang nhiều đâu mà dân số hằng năm tăng lên từ 25 tới 30 000 người không lâu nửa đất hoang chỉ đủ nuôi sống dân Namkỳ mà thôi. Tôi tưởng về vấn đề di dân nên theo chánh sách xưa của quan Annam để cho nông gia lo liệu lấy có lẽ tốt hơn.

Ông Baffeleuf sợ rằng sở Di dân sau đây sẽ dời dân quê qua Madagascar, qua Phi châu sanh cơ lập nghiệp ở bên tới chết không trở về quê hương xứ sở nửa. Đó là điều mà người Nam hết sức lo sợ hãi hùng cần phải tránh.

Ông Marinetti cho hay rằng theo hiệp-ước năm 1868 thì đất đai ở Cao-miên là của riêng Miên-Hoàng, riêng ngài có quyền phân phát cho thần dân của ngài mà thôi. Chánh-phủ bảo hộ không có quyền gì tới đất cát đó.

Ông Malpuech tuyên bố rằng trên Lào cũng không còn đất hoang nhiều như thiên hạ lầm tưởng đâu.

Quan phó Toàn quyền can thiệp một lần chót, rán sức phá tan những sự hoài nghi lo sợ của mỗi người, hứa chắc rằng chánh-phủ sẽ hết sức dè dặt, thận trọng trong sự thí-nghiệm gay go rối ren nầy.

Rốt cuộc hội-đồng quyết-định trao nội-vụ cho Uỷ-ban xem xét lại đặng chánh-phủ đệ trình một dự án khác, trong đó rán tránh những điều lo ngại, e dè đã phát biểu trên đây. Qua 7 giờ 45 phiên nhóm mới giải tán. Hội-đồng đã làm việc thẳng thét trên 4 giờ rưỡi đồng hồ, ấy vậy mà coi bộ chưa biết mệt nên chiều nầy 4 giờ sẽ nhóm tiếp.

TIN VẮN

Đi đường xe, chẳng hạng là đi tàu, đi xe lửa, xe hơi hoặc đi bộ nên đem theo mình « Aspirines Usines du Rhône » mà dùng, thì đi tới nơi về tới chốn, mạnh giỏi luôn luôn.

∴

Muốn đám cưới long trọng hai họ rở ràng dùng đồ nữ trang là nhẫn hột xoàn mới: bông tai khóa dận, giây chuyền mề-đai, vòng nửa mặt, cà-rá mỗi món đồ có giấy riêng bảo kiết hột xoàn và vàng. *Quản-chúa* 21, đường Amiral Courbet. Saigon.

∴

Đờn ông, đờn bà, con nít, dùng thường « Aspirine, Usines du Rhône », khỏi bịnh nhứt đầu, chóng mặt, v. v... Thuốc rẻ tiền mà hiệu nghiệm như thần.

Anh Bê làm lụng cả ngày mặc mày vui vẻ luôn luôn. Hỏi? — Anh nói nhờ có uống « Aspirine, Usines du Rhône ».

∴

Số Tombola của Hội chợ có bài lao nhứt định xổ vào ngày 30 Novembre 1938.

Còn số quan lại hồi hưu thì nhứt định vào 29 Novembre 1938 — Bà con ai chưa mua nên mua, trước làm một việc thiện được sau lợi.

SỞ QUẢN THỦ CHỦ QUYỀN ĐIỀN THỔ

Phòng văn tại MYTHO Tờ rao mất một lá bằng khoán

Quan quản thủ chủ quyền điền thổ tại Mytho có lời bố cáo cho công chúng hay rằng: tờ bằng khoán số ba trăm một (301) làng Long-Thạnh, tổng Hoà-Quới, tỉnh Mytho của Phan-văn-Hiền sanh năm 1872, giấy thuế thân số 67.248, điền-chủ ở làng Long-Thạnh (chết) đã khai bị mất.

Tờ rao nầy đăng lên đây theo đơn xin của Huỳnh-thị-Huê kêu là Quế, sanh năm 1870, goá phụ của Phan-văn-Hiền, ở làng Long-Thạnh (Mytho) đặng xin tái hoàn bằng khoán khác.

Quan Quản-Thủ Điền-Thổ
J. CAVALIÉ
Đăng lần thứ nhì

Cảm tạ

Chúng tôi xin thành-thật cảm-tạ các thân bằng quyến thức vì tấm cảm tình mà đến đưa đám táng thân-phụ chúng tôi mặc dầu trời mưa tầm tả.

Trong lúc tang gia hửu sự nếu có điều chi sơ sót xin thân bằng quyến thức rộng lòng thứ cho.

HUỲNH-KHƯƠNG-NINH
và thân quyến

Chùa Bảy-phủ Minh Hương Phước-An hội-quán Cholon

Kính cáo,

Kính cùng đồng-bào quí-vị đặng rỏ,

Bổn-hội có lập Trai-đàng cầu siêu cho linh-hồn chiến-sĩ trận vong Trung-Hoa.

Ngày làm chay định vào 19-20-21 tháng 11 tây 1938 nhằm ngày 28-29-30 tháng 9 Annam, ba ngày ba đêm.

Kính-thỉnh đồng-bào quí-vị thiện-tâm vui lòng đến hành-lễ bái-tế.

Sau nầy quí vị hảo tâm cứu giúp tế độ siêu thăng mà chưa nạp tiền, thì xin sẳng lòng gởi đến cho bổn hội trước ngày 12 tây, đặng cho tiện bề sắp đặt. Bổn hội rất cám ơn.

BAN-TRỊ-SỰ
đồng kính
Chùa Bảy phủ
Minh Hương Cholon

Tin đường sá

Nhatrang. (28—10—38) Sự thông thương đã giao thông trên con đường thuộc-địa số 1, trừ khoản ở cây thẻ 558, từ Nhatrang—Banghói.

Nhatrang (28-10-38). — Chặn đường đứt, cây thẻ 658 giữa Nhatrang—Banghoi, nhưng xe nhẹ có thể chạy qua lại được từ ngày thứ bảy tới đây.

∴

Và chúng tôi mới được tin vắn tắt rằng trên con đường Dalat, mới hôm rồi đây, có xảy ra một tai nạn xe hơi quan hệ.

Tai nạn nầy gây ra cho chiếc xe hiệu Renault của ông Petersen giúp việc ở nhà hàng Honkong, và nghe đâu chính ông ta cũng bị thương tích nơi đầu nửa. Sở dĩ bị nạn là vì chiếc xe hơi nầy đã qua một khúc quẹo rất gấp rồi lật luôn.

Vậy chúng tôi đăng tin nầy với sự dè dặt thường lệ.

Đấu xảo Hànội

Ai muốn đi xem đấu xảo Hanối năm nay. Xin mau ghi tên trước ngày 10 Novembre 1938.

Giá tiền 45$00
đóng trước 10$00

Ngày đi 12 Novembre 1938.

Ngày về đến 24 Novembre 1938.

Lúc nầy yên ổn như thường, lại đường sá đã thông thương, xin đi chơi kẻo uổng.

Nguyễn khắc Nương
98, Rue Lagrandière